II

(Nelegislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 2. decembra 2009

o štátnej pomoci C 39/08 (ex N 148/08), ktorú Rumunsko plánuje poskytnúť podniku Ford Craiova na vzdelávanie

[oznámené pod číslom K(2009) 9350]

(Iba rumunské znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2010/357/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami [1],

keďže:

1. POSTUP

(1) Listom z 1. apríla 2008 Rumunsko notifikovalo Komisii *ad hoc* individuálnu pomoc na podporu vzdelávania vo výške 57 miliónov EUR v prospech výrobcu áut Ford Romania SA so sídlom v Craiove.

(2) Listom z 10. septembra 2008 Komisia informovala Rumunsko, že sa rozhodla začať konanie stanovené v článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES (teraz článok 108 ods. 2 ZFEÚ) [2], pokiaľ ide o oznámenú pomoc, a vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky [3].

(3) Rumunsko predložilo pripomienky listom zo 7. novembra 2008. V dňoch 18. – 19. novembra 2008 sa Komisia stretla s rumunskými orgánmi a zástupcami spoločnosti Ford v priestoroch závodu v Craiove.

(4) Listom z 26. novembra 2008 Komisia uznala požiadavku príjemcu pomoci o predĺženie lehoty na predloženie jeho pripomienok. Spoločnosť Ford predložila svoje pripomienky listom z 18. decembra 2008. Tieto pripomienky boli postúpené Rumunsku listom z 9. marca 2009.

(5) Komisia požiadala o ďalšie informácie listami zo 6. marca 2009 a 23. júna 2009. Rumunské orgány odpovedali 2. apríla 2009 a 22. júla 2009.

(6) Komisii neboli doručené žiadne pripomienky od iných zainteresovaných tretích strán.

[1] Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 29.

[2] S účinnosťou od 1. decembra 2009 sa články 87 a 88 Zmluvy o ES stali článkami 107 a 108 ZFEÚ. Tieto dva súbory ustanovení sú v podstate rovnaké. Na účely tohto rozhodnutia by sa odkazy na články 107 a 108 ZFEÚ mali v prípade potreby chápať ako odkazy na články 87 a 88 Zmluvy o ES.

[3] Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*; pozri poznámku pod čiarou č. 1.

2. **OPIS PROJEKTU**

Príjemca pomoci

(7) Príjemcom pomoci je spoločnosť Ford Romania SA, súčasť spoločnosti Ford Motor Company, ktorá 12. septembra 2007 kúpila od rumunskej privatizačnej agentúry AVAS automobilový závod a obchodnú činnosť, ktoré predtým prevádzkovala v Craiove spoločnosť SC Automobile Craiova SA a SC Daewoo Automobile SA (ďalej len „Ford Craiova“).

(8) Rozhodnutím z 27. februára 2008 Komisia konštatovala, že privatizačná dohoda predstavuje nezlučiteľnú pomoc a nariadila vrátenie sumy 27 miliónov EUR ([4]). Táto suma bola uhradená aj s úrokmi 27. júna 2008.

(9) Spoločnosť Ford kúpila automobilový závod v Craiove s tým, že od roku 2009 začne vyrábať dva nové typy vozidiel (B-MAV, malý multifunkčný model, a ISV, ľahké vozidlo vhodné na prepravu tovaru a/alebo cestujúcich) a od roku 2011 novú generáciu motorov s nízkymi emisiami CO_2. Tento projekt si vyžiada vybudovanie dvoch nových výrobných liniek v odhadovanej celkovej hodnote investícií 675 miliónov EUR. Na základe privatizačnej dohody sa spoločnosť Ford zaviazala udržať 3 900 existujúcich pracovných miest a vytvoriť nové pracovné miesta, pričom celkový počet zamestnancov mal do konca roka 2012 dosiahnuť počet 9 000 zamestnancov.

(10) Závod v Craiove sa nachádza v znevýhodnenom regióne, ktorý je oprávnený na získanie pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ. Rozhodnutím z 30. apríla 2008 Komisia schválila regionálnu pomoc pre Ford Craiova vo výške 143 miliónov EUR, čo zodpovedá maximálnej intenzite pomoci povolenej na veľký investičný projekt tejto veľkosti v regióne oprávnenom získať základnú maximálnu intenzitu pomoci vo výške 50 % oprávnených investičných nákladov ([5]).

Projekt vzdelávania

(11) Oznámená pomoc podporuje komplexný 5-ročný program vzdelávania, ktorý chce spoločnosť Ford poskytnúť existujúcim (3 900) aj budúcim zamestnancom automobilového závodu v Craiove, pričom ich celkový počet má dosiahnuť počet 9 000 zamestnancov. Odhaduje sa, že program vzdelávania bude stáť celkove 185,5 milióna EUR ([6]), pričom spoločnosť Ford prispeje z tejto sumy čiastkou 128,5 milióna EUR a Rumunsko čiastkou 57 miliónov EUR vo forme pomoci na podporu vzdelávania.

(12) Program vzdelávania má dvojrozmernú štruktúru.

(13) Z hľadiska vertikálneho rozmeru program pozostáva z niekoľkých vrstiev. Prvú vrstvu tvorí vzdelávanie, ktoré vyžaduje právo EÚ/Rumunska a/alebo ktoré je nevyhnutné na efektívne prevádzkovanie závodu – čo by sa mohlo definovať ako „vzdelávanie špecifické pre podnik“. Táto vrstva nie je oprávnená na získanie pomoci. Odhadované náklady na toto vzdelávanie sú približne 29,7 milióna EUR, ktoré znáša v plnej výške spoločnosť Ford. Medzi ďalšie vrstvy patria: vzdelávanie, ktoré by sa poskytovalo iba čiastočne v prípade neexistencie pomoci (t. j. do 40 % úplného obsahu kurzu); vzdelávanie, ktoré by sa vôbec neposkytlo v prípade neexistencie pomoci; a vzdelávanie súvisiace s výberom kategórií zamestnancov.

(14) Z hľadiska horizontálneho rozmeru program poskytuje 269 kurzov, ktoré sú zoskupené do štyroch hlavných vzdelávacích tém/blokov:

— Bezpečnosť: 79 kurzov zameraných na rozvoj bezpečnostnej kultúry na pracovisku. Tieto kurzy sú rozdelené na štyri hlavné podtémy: základná bezpečnosť na pracovisku; bezpečné používanie strojových zariadení a osobných ochranných pomôcok; bezpečnosť chodcov; identifikácia rizika nebezpečenstva a predchádzanie tomuto riziku. Každý kurz pozostáva z úvodnej časti, po ktorej nasleduje hĺbkové školenie zamerané na správanie. Zo 79 kurzov poskytovaných v rámci tohto bloku je 61 určených robotníkom aj pracovníkom na riadiacich postoch, zatiaľ čo 18 kurzov je určených iba riadiacim pracovníkom.

  Školenia, ktoré musí zabezpečiť spoločnosť, aby splnila vnútorné bezpečnostné normy spoločnosti a požiadavky vyplývajúce z bezpečnostných predpisov EÚ a Rumunska, sa nepovažujú za oprávnené na pomoc ([7]). Oprávnené náklady na tento blok predstavujú 17,57 milióna EUR, v prípade ktorých by sa mohla žiadať pomoc do výšky 8,43 milióna EUR.

([4]) Rozhodnutie Komisie 2008/717/ES z 27. februára 2008 o štátnej pomoci C 46/07 (ex NN 59/07), ktorú Rumusko poskytlo v prospech spoločnosti Automobile Craiova (bývalá Daewoo România) (Ú. v. EÚ L 239, 6.9.2008, s. 12). Komisia zistila, že privatizačná cena sa znížila výmenou za záväzky spoločnosti Ford zachovať existujúce pracovné miesta (3 900) a vytvoriť nové pracovné miesta tak, aby sa do konca roku 2012 dosiahol celkový počet zamestnancov 9 000 a výrobná úroveň 200 000 vozidiel za rok. Komisia nariadila vrátenie sumy 27 miliónov EUR, ktorá predstavuje rozdiel medzi čistou hodnotou majetku a kúpnou cenou. Ako súčasť privatizačnej dohody rumunská vláda podpísala 7. novembra 2007 záväzný list záväzkov, ktorým sa vláda zaväzuje poskytnúť spoločnosti Ford regionálnu pomoc v celkovej výške 156 miliónov EUR a pomoc na podporu vzdelávania v celkovej výške 57 miliónov EUR v súvislosti s projektom Craiova.

([5]) Rozhodnutie Komisie z 30. apríla 2008 o štátnej pomoci N 767/2007, Regionálna investičná pomoc pre Ford Craiova (Ú. v. EÚ C 238, 17.9.2008, s. 4).

([6]) Ako uviedol príjemca pomoci 18. decembra 2008.

([7]) Ide o tieto kurzy: úvod do bezpečnosti a ochrany zdravia vo výrobe; úvodné školenie o bezpečnosti na pracovisku; prerušenie činnosti z dôvodu ECPL (Energy Control and Power Lock-out – energetická kontrola a prerušenie prúdu); ECPL prerušenie výroby; základné pokyny bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre administratívnych pracovníkov; základné pokyny pre návštevníkov a zmluvných partnerov pri vstupe na pracovisko; plán ekologického hospodárenia s energiou; systém MATS a správa údajov nebezpečných materiálov; hodnotitelia rizík; pokyny vzťahujúce sa na oplotené oblasti alebo staveniská; posudzovanie rizika požiarov a požiarna bezpečnosť; bezpečnostné prerušenie činnosti z dôvodu zákonných požiadaviek (každé dva roky); bezpečnostné prerušenie činnosti z dôvodu bezpečnosti chodcov (každé dva roky); bezpečnosť a ochrana zdravia pre vedúcich pracovníkov a výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia; prvá pomoc.

— Základné zručnosti: 59 kurzov zameraných na podporu osobného rozvoja zamestnancov, v rámci ktorých majú získať zručnosti všeobecnej hodnoty. Kurzy sú zoskupené do týchto podtém: rumunský jazyk pre zamestnancov z cudziny; riadiace schopnosti pre vedúcich pracovníkov/predákov; prehľad a základné IT zručnosti; anglický jazyk pre miestnych pracovníkov; rozvoj zručností pri čítaní, písaní a počítaní; základné riadiace zručnosti pre zamestnancov na všetkých úrovniach; hĺbkové školenie v oblasti IT; individualizované dôkladné vzdelávanie pre vybraných „vzorových" pracovníkov. Z uvedeného počtu je 14 kurzov určených najmä pre robotníkov a riadiacich pracovníkov ([8]), zatiaľ čo 45 kurzov je určených iba pre riadiacich pracovníkov.

Odhadované náklady na kurzy považované za neoprávnené na získanie pomoci uhradí v plnej výške spoločnosť Ford ([9]). Oprávnené náklady na tento blok predstavujú sumu 93,13 milióna EUR, v prípade ktorých by sa mohla žiadať pomoc vo výške 46,56 milióna EUR. Najmä v prípade kurzov čítania a počítania, ktoré sa poskytnú robotníkom aj riadiacim pracovníkom, sa na každý z nich počíta s nákladmi približne 22,5 milióna EUR.

— Základy podnikania: 73 kurzov určených na oboznámenie pracovníkov s najnovšími európskymi a svetovými postupmi v oblasti podnikania. Časť kurzov poskytovaných v rámci tohto bloku, t. j. 20 ([10]), je určená robotníkom a riadiacim pracovníkom (vedúci tímov, vedúci oddelení, špecialisti a riaditelia). Zostávajúce kurzy sú určené iba vedúcim odborným pracovníkom. Tri vzdelávacie oblasti v rámci tohto bloku, t. j. IT systémy špecifické pre Ford, podnikateľské procesy spoločnosti Ford a procesy vnútornej kontroly spoločnosti Ford, zahŕňajú kurzy, ktoré sú potrebné na účinnú prevádzku závodu, a preto nie sú oprávnené na získanie pomoci. Zostávajúce kurzy sú definované ako nepovinné alebo doplnkové a ich účelom je, aby zamestnanci dosiahli vyššiu úroveň skúseností a zručností. Tieto ďalšie oblasti vzdelávania sa týkajú všeobecných tém; sú to napríklad zručnosti v oblasti riadenia projektov; funkčná expertíza (ľudské zdroje, nakupovanie, financie); metóda Six Sigma (zlepšovanie kvality); doplňujúce individualizované vzdelávanie pre vybraných „vzorových" pracovníkov.

Celkové oprávnené náklady na tento vzdelávací blok sa odhadujú na približne 8 miliónov EUR, pričom 4 miliónmi EUR z tejto sumy prispeje spoločnosť Ford a ďalšie 4 milióny EUR sa poskytnú ako pomoc. Náklady na vzdelávanie špecifické pre spoločnosť v rámci tohto bloku uhrádza v plnej miere spoločnosť ([11]).

— Priemyselné zručnosti: súbor 58 kurzov zameraných na získanie takej úrovne priemyselných zručností, ktorá presahuje rámec potrebný na výkon práce a umožňuje zamestnancom riešiť úlohy týkajúce sa nových technológií vo výrobnom prostredí všeobecne. Dva z týchto kurzov, t. j. simulácia montáže a výroby motorov, sú špecifické pre spoločnosť, a preto nie sú oprávnené na získanie pomoci. Zostávajúce kurzy sa označujú ako doplňujúce/dobrovoľné vzdelávanie, pričom sú zamerané na rôzne oblasti v rámci širokých tém elektrotechniky/strojárstva a rozšírenej údržby. Väčšina kurzov poskytovaných v rámci tohto bloku je určená robotníkom aj riadiacim pracovníkom ([12]).

Celkové oprávnené náklady na tento vzdelávací blok sa odhadujú na približne 39,1 milióna EUR, pričom približne 18,9 milióna EUR z tejto sumy uhradí Ford a na sumu približne 18,2 milióna EUR by sa mohla žiadať pomoc.

(15) Odhadované náklady na časť vzdelávacieho programu, ktorá je špecifická pre spoločnosť a ktorú bude v plnej miere financovať Ford, budú predstavovať sumu 29,73 milióna EUR ([13]). Pokiaľ ide o doplňujúce vzdelávanie, ktoré sa vyhlasuje za oprávnené na pomoc, rozdelenie oprávnených nákladov medzi bloky vzdelávacieho programu a vlastný príspevok spoločnosti Ford sú uvedené v tabuľke (údaje v miliónoch EUR).

([8]) Ide o tieto kurzy: úloha tímov v stanovovaní cieľov a zavádzaní politík; nepretržité zlepšovanie; úvod do práce s PC s MS Windows XP; základy MS Excel; základy MS Word 2003; zručnosti v oblasti budovania tímu; hodnotenie rozdielov vo výkonoch, budovanie úspechu – rozmanitosť a dôstojnosť v práci; školenie školiteľov; efektívne porady tímov; rozvoj zručností pri čítaní a písaní; obchodná matematika; úvod do výkazov výsledkov; anglický jazyk; školenie v oblasti riadenia pre produktových špecialistov.

([9]) Ide o tieto kurzy: školenie týkajúce sa karty úloh; úvod do výkazov výsledkov a stratégie, ciele a kľúčové výkonnostné ukazovatele.

([10]) Ide o tieto kurzy: zásady výroby, základná analýza príčinnej súvislosti (5 otázok prečo); vizuálne výrobné metódy; preukazovanie chýb; identifikácia a riešenie závad; nepretržité zlepšovanie; prehľad kvality; štatistické sledovanie procesov; zásady firemného správania; systémy výroby atď.

([11]) Patria sem tieto kurzy špecifické pre spoločnosť: kontrola procesu priamo na pracovisku; správa a uchovávanie dokumentov; využívanie procesu štatistickej kontroly v spoločnosti Ford; podnikové správanie v spoločnosti Ford; vnútorná kontrola v spoločnosti Ford; výrobné prevádzkové systémy v spoločnosti Ford; školenie Captura; prevádzkové účtovníctvo v spoločnosti Ford; postupy finančného účtovníctva a daňové postupy v spoločnosti Ford; postupy finančnej analýzy v spoločnosti Ford; postupy nákupu v spoločnosti Ford; procesy týkajúce sa ľudských zdrojov v spoločnosti Ford; systémy nákupu a objednávania; kontrola žiadaniek a schválení; systémy obstarávania a žiadaniek pre nákupcov; spracovanie nevýrobnej online objednávky (SNOOPE); výber formulára objednávky.

([12]) Okrem kurzov zdravotníckych zručností, t. j. oživovanie a ošetrenie v prípade elektrického šoku a zvyšovanie zdravotníckych zručností.

([13]) Nominálna hodnota.

	Bezpečnosť	Základné zručnosti	Základy podnikania	Priemyselné zručnosti	Spolu
Oprávnené náklady na všeobecné vzdelávanie	16,17	93,13	7,94	36,67	153,91
Oprávnené náklady na špecifické vzdelávanie	1,49	—	0,16	0,24	1,89
Pomoc na všeobecné vzdelávanie	8,08	46,56	3,97	18,33	76,94
Pomoc na špecifické vzdelávanie	0,37	—	0,03	0,06	0,46
Pomoc spolu	8,45	46,56	4,00	18,39	77,44
Príspevok spoločnosti Ford	9,2	46,56	4,08	18,50	78,39

Oznámené hodnoty celkovej pomoci a príspevku spoločnosti Ford sú uvedené v nominálnej hodnote. Rumunsko a Ford zdôrazňujú, že spoločnosť sa rozhodla obmedziť celkovú sumu pomoci na 57 miliónov EUR. Rozdiel medzi celkovou pomocou, ktorú možno žiadať na program, a žiadanou sumou 57 miliónov EUR pokryje spoločnosť vo forme svojho vlastného príspevku, ktorý sa tak zvýši na 98,8 milióna EUR.

(16) Celkový počet školiacich dní, ktoré sa majú poskytnúť v rámci časti programu špecifickej pre spoločnosť, ktorá nie je oprávnená na získanie pomoci, je približne 200 000 počas obdobia piatich rokov a celkový počet školiacich dní, ktoré sa majú poskytnúť v rámci oprávnenej časti programu, je približne 800 000 počas obdobia piatich rokov. Každý z 9 000 zamestnancov by teda mal absolvovať v priemere celkove približne 111 vzdelávacích, ktoré by sa mali rozložiť počas päťročného obdobia. Rumunsko a spoločnosť Ford poskytli aj dôkazy preukazujúce, že väčšina školiteľov zapojených do programu (až 90 %) sa získa z externých špecializovaných vzdelávacích centier, a že značná časť školení sa uskutoční v miestach mimo závodu (v tomto zmysle pozri aj odôvodnenie 18 ďalej v texte, v ktorom sú uvedené oprávnené cestovné náklady za účastníkov vzdelávania aj školiteľov).

(17) Náklady na program vzdelávania sa odhadli na základe podobných nákladov, ktoré spoločnosť Ford vynaložila na vzdelávanie poskytované v jej závode v Dagenhame (Spojené kráľovstvo), ktoré sa upravili tak, aby sa zohľadnili úrovne nákladov v Rumunsku, a to na základe počiatočných prognóz (údaje z roku 2008 upravené na predpokladané miery inflácie pre nasledujúce roky). Na základe toho sa odhadli tieto náklady na deň a na účastníka vzdelávania (bez mzdy účastníkov vzdelávania) takto:

Kategórie oprávnených nákladov	Všeobecné vzdelávanie	Špecifické vzdelávanie
Usmernenie a poradenstvo	[…] (*) EUR	[…] EUR
Odmena pre školiteľa (2 dni)	[…] EUR	[…] EUR
Cestovné výdavky školiteľa	[…] EUR	[…] EUR
Cestovné výdavky účastníka vzdelávania	[…] EUR	[…] EUR
Odpis nástrojov a zariadení	[…] EUR	[…] EUR
Prenájom/odpis školiacich priestorov	[…] EUR	[…] EUR
Školiace materiály	[…] EUR	[…] EUR
Spolu	181,00 EUR	265,00 EUR

(*) Dôverné informácie

(18) Oprávnené náklady požadované na tento program (ktoré sa vzťahujú na celkove 9 000 zamestnancov a ktoré sa majú poskytnúť počas obdobia štyroch rokov) sú uvedené v tejto tabuľke (nominálne hodnoty v miliónoch EUR):

	Pomoc na všeobecné vzdelávanie	Pomoc na špecifické vzdelávanie	Spolu
Náklady na školiteľa	[45 – 50]	[0,5 – 1,0]	[45 – 50]
Cestovné výdavky školiteľa	[10 – 15]	[0 – 0.5]	[10 – 15]
Cestovné výdavky účastníka vzdelávania	[0 – 5]	[0 – 0,5]	[0 – 5]
Ďalšie výdavky – článok 4 ods. 7 písm. c)	[10 – 15]	[0 – 0,5]	[10 – 15]
Odpisy	[0 – 5]	[0 – 0,5]	[0 – 5]
Vzdelávacie zariadenie	[5 – 10]	[0 – 0,5]	[5 – 10]
Usmernenie a poradenstvo	[25 – 30]	[0 – 0,5]	[25 – 30]
Náklady na interného školiteľa	[0 – 5]	[0 – 0,5]	[0 – 5]
Náhrada mzdy účastníkov vzdelávania	[40 – 45]	[0 – 0,5]	[40 – 45]
Oprávnené náklady okrem náhrad mzdy	[110 – 115]	[1 – 2]	[115 – 120]
Maximálna pomoc	76,96	0,47	77,44
Príspevok spoločnosti Ford	76,96	1,42	78,39

Pomoc

(19) Pomoc pozostáva z priameho grantu pre spoločnosť Ford Craiova vo výške 57 miliónov EUR počas obdobia piatich rokov. Pomoc navrhnutá vo forme podpory vzdelávacieho projektu sa odhaduje na celkovú sumu 185,5 milióna EUR (nominálna hodnota), z ktorej 155,8 milióna EUR spĺňa podmienky oprávnenosti na pomoc na podporu vzdelávania. Väčšina oprávnených výdavkov súvisí so všeobecným vzdelávaním, t. j. 153,93 milióna EUR. Iba 1,88 milióna EUR oprávnených nákladov súvisí so špecifickým vzdelávaním. Rumunsko uplatnilo v prípade tohto projektu intenzitu pomoci 50 % na opatrenia všeobecného vzdelávania a 25 % na opatrenia špecifického vzdelávania. Preto projekt spĺňa podmienky na získanie pomoci na podporu všeobecného vzdelávania vo výške 76,96 milióna EUR a pomoci na podporu špecifického vzdelávania vo výške 0,47 milióna EUR – čo je spolu 77,44 milióna EUR pomoci. Príjemca pomoci sa však rozhodol obmedziť štátnu podporu na 57 miliónov EUR (pozri aj odôvodnenie 15).

(20) Rumunsko tvrdí, že keďže v prípade programu, ktorý je naplánovaný na päť rokov, by bolo nereálne predvídať *ex ante* presné náklady na vzdelávací kurz, je nevyhnutné poskytnúť príjemcovi pomoci určitú flexibilitu na prerozdelenie pomoci medzi rôzne oprávnené náklady tam, kde skutočne vynaložené náklady sa líšia od odhadovaných štandardných nákladov. Táto flexibilita by mala príjemcovi pomoci umožniť optimalizovať vzdelávací program počas jeho priebehu, zatiaľ čo rozsah vzdelávania a celkový objem a intenzita pomoci by sa dodržali.

(21) Rumunsko vo svojom podaní z júla 2009 navrhlo aj to, aby sa pomoc vyplácala príjemcovi vopred v intervaloch, ktoré sa majú stanoviť v dohode s príjemcom (napríklad štvrťročne) a na základe štandardných deklarovaných nákladov. Skutočne vynaložené výdavky počas každého rozpočtového roka by potom skontrolovali vnútorní audítori príjemcu pomoci a platby pomoci by sa každý rok upravili na úroveň platných limitov intenzity. Pravidlá a podmienky vyplácania pomoci by sa mali stanoviť v osobitnom rumunskom legislatívnom akte.

3. ROZHODNUTIE O ZAČATÍ KONANIA VO VECI FORMÁLNEHO ZISŤOVANIA PODĽA ČLÁNKU 82 ODS. 2 ZMLUVY O ES

(22) V rozhodnutí o začatí formálneho zisťovania z 10. septembra 2008 Komisia vyjadrila pochybnosti, pokiaľ ide o tieto záležitosti: odôvodnenie pomoci, stimulačný účinok/nevyhnutnosť pomoci, kumulácia regionálnej pomoci a pomoci na podporu vzdelávania a súlad s takzvanou „zásadou Deggendorf“ (všetky tieto záležitosti sú podrobnejšie rozvedené ďalej v texte).

Stimulačný účinok/nevyhnutnosť pomoci

(23) Medzi otázky, ktoré vzniesla Komisia, patrili najmä: i) či by spoločnosť Ford nemusela v každom prípade poskytnúť časť vzdelávania, ktorá bola deklarovaná ako oprávnená na získanie pomoci, prinajmenšom existujúcim pracovníkom, aby mohla prevádzkovať závod, v ktorom sa zavádza najmodernejšia výrobná technológia; a ii) či spoločnosť nebola v skutočnosti povinná poskytnúť časti vzdelávania v rámci bloku venovaného bezpečnosti na základe bezpečnostných predpisov EÚ a/alebo Rumunska. Ak áno, pomoc by nebola zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, keďže by dotovala školenie, ktoré by sa aj tak poskytlo, a teda by „nepodporila rozvoj určitých ekonomických činností“.

Odôvodnenie pomoci

(24) Komisia mala pochybnosti o tom, či časti vzdelávania navrhnuté pre budúcich zamestnancov boli odôvodnené, keďže spoločnosť Ford mala možnosť prijať nových kvalifikovaných pracovníkov.

Kumulácia/nehmotné regionálne znevýhodnenia

(25) V rozhodnutí o začatí konania bola vznesená otázka, či časti navrhnutého vzdelávania by nakoniec neriešili nehmotné regionálne znevýhodnenia vo forme nedostatku kvalifikovaných pracovníkov na existujúcich pracovných miestach, ktoré sa už kompenzovali regionálnou investičnou pomocou, ktorá bola poskytnutá spoločnosti v roku 2008 ([14]).

Zásada Deggendorf

(26) Podľa ustálenej judikatúry ([15]) sa nová pomoc nemôže vyplatiť dovtedy, kým sa v plnej výške nevráti predtým poskytnutá nezlučiteľná pomoc. Rumunské orgány nepreukázali ku dňu začatia formálneho zisťovania, že pomoc spojená s privatizáciou závodu v Craiove, ktorú Komisia vyhlásila 27. februára 2008 ([16]) za nezlučiteľnú so Zmluvou o ES (teraz ZFEÚ), bola v plnej výške vrátená.

4. PRIPOMIENKY RUMUNSKA

(27) Po začatí konania vo veci formálneho zisťovania Rumunsko predložilo pripomienky týkajúce sa: i) právneho základu na posúdenie zlučiteľnosti pomoci so zmluvou, ii) stimulačného účinku pomoci a iii) súladu s takzvanou zásadou Deggendorf.

Právny základ na posúdenie zlučiteľnosti

(28) Rumunsko tvrdí, že podľa zásady právnej istoty by sa pomoc mala posudzovať podľa kritérií zavedených v čase oznámenia (apríl 2008). V tom čase sa stále uplatňovalo nariadenie Komisie (ES) č. 68/2001 z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na pomoc vzdelávaniu ([17]) a všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách ([18]) (ďalej len „GBER“) bolo uverejnené až 9. augusta 2008 a nadobudlo účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení.

(29) Rumunsko sa domnieva, že hodnotiace kritériá vyplývajúce z GBER sa čiastočne odlišujú od kritérií vyplývajúcich z nariadenia (ES) č. 68/2001. Zdôrazňuje aj to, že na účely oznámenia zohľadnilo maximálne intenzity pomoci 50 % v prípade všeobecnej pomoci a 25 % v prípade špecifickej pomoci vyplývajúce z nariadenia (ES) č. 68/2001, zatiaľ čo GBER umožňuje intenzity 60 % v prípade všeobecného vzdelávania a 25 % v prípade špecifického vzdelávania.

(30) Rumunsko je tiež toho názoru, že Komisia počnúc svojimi rozhodnutiami vo veciach *Ford Genk* ([19]) a *GM Antwerp* ([20]) prijala nekompromisný prístup k posudzovaniu pomoci na podporu vzdelávania na základe kritéria stimulačného účinku pomoci, ktorý nie je v súlade s celkovým prístupom Komisie k pomoci na podporu vzdelávania a s cieľmi Lisabonskej agendy.

([14]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.
([15]) Spojené veci T-244/93 a T-486/93 *TWD/Komisia*, Zb. 1997, s. II-2265, a vec C-355/95 P *TWD/Komisia*, Zb. 1997, s. I-2549.
([16]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.
([17]) Ú. v. ES L 10, 13.1.2001, s. 20.
([18]) Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách) (Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3).
([19]) Rozhodnutie Komisie z 4. júla 2006 o štátnej pomoci C 40/2005 (ex N 331/2005), ktorú Belgicko plánuje poskytnúť závodu Ford Genk (Ú. v. EÚ L 366, 21.12.2006, s. 32).
([20]) Rozhodnutie Komisie 2007/612/ES zo 4. apríla 2007 o štátnej pomoci C 14/06, ktorú Belgicko zamýšľa poskytnúť spoločnosti General Motors Belgium v Antverpách (Ú. v. EÚ L 243, 18.9.2007, s. 71).

Stimulačný účinok pomoci

(31) Nevyhnutnosť: Rumunsko v podstate tvrdí, že ak by sa pomoc neposkytla, spoločnosť by poskytla menej ambiciózny program vzdelávania, pričom by sa namiesto toho rozhodla poskytnúť svojim zamestnancom iba vzdelávanie potrebné na prevádzku závodu (čo predstavuje približne 17 % navrhnutého programu, ktorého náklady by v plnej miere znášala spoločnosť) a ďalšie vzdelávanie iba v oveľa menšom rozsahu.

(32) Uvádza sa, že spoločnosť Ford by dokázala prevádzkovať závod v Craiove bez poskytnutia ďalšieho vzdelávania, ktoré spĺňa podmienky oprávnenosti na získanie pomoci, pretože existujúci pracovníci majú skúsenosti s výrobou áut a nová technológia, ktorá sa má používať v závode, umožňuje, aby sa proces „učenia sa prácou“ overil v iných miestach spoločnosti Ford, ak by sa takéto ďalšie vzdelávanie v skutočnosti neposkytlo.

(33) Rumunsko uvádza ku každému bloku vzdelávania aj podrobné vysvetlenia na účely rozlišovania medzi kurzami, ktoré sú potrebné na prevádzku závodu (a ktoré bude v plnej výške financovať spoločnosť), a doplnkovými kurzami (ktoré sú „užitočné, ale nie nevyhnutné“).

(34) Bezpečnosť: Väčšina kurzov poskytovaná v rámci štyroch navrhnutých podtém (Základné školenie v oblasti bezpečnosti na pracovisku, Bezpečné používanie strojov a osobných ochranných pomôcok, Bezpečnosť chodcov a Stanovenie rizika nebezpečenstva a predchádzanie tomuto riziku) sa považuje za nevyhnutnú na šírenie bezpečnostnej kultúry na pracovisku. Časť týchto kurzov sa bude organizovať s cieľom splniť povinnosti vyplývajúce z bezpečnostných predpisov EÚ a Rumunska a časť z nich je zameraná na splnenie vnútorných bezpečnostných noriem v závode Ford. Pokiaľ ide o splnenie vnútorných bezpečnostných noriem, Rumunsko vysvetľuje, že Ford uplatňuje vnútorné normy bezpečnosti, ktoré presahujú rámec minimálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákona. Tak či tak, kurzy zamerané na bezpečnosť požadované zákonom, ani kurzy týkajúce sa vnútornej bezpečnostnej politiky spoločnosti sa nepovažujú za oprávnené na získanie pomoci. Náklady na ne bude v plnej výške znášať spoločnosť. Ďalšie vzdelávanie v oblasti bezpečnosti, na ktoré sa žiada pomoc vo výške 3,2 milióna EUR, pozostáva z individuálnej prípravy zameranej na ďalšiu podporu informovanosti a zmeny správania a z individualizovaného vzdelávania pre vybraných „vzorových“ pracovníkov. Tieto druhy hĺbkového vzdelávania sú užitočné pre pracovníkov, nie sú však nevyhnutné pre spoločnosť.

(35) Základné zručnosti: Tento vzdelávací blok je zameraný na podporu osobného rozvoja jednotlivcov a týka sa vo veľmi malej miere skutočného výkonu práce. Značná časť vzdelávania poskytovaná v rámci tohto bloku sa týka všeobecných zručností v oblasti IT, výučby anglického jazyka, čítania, písania a počítania atď. Napríklad vzdelávanie zamerané na čítanie, písanie a počítanie je zostavené tak, aby vyplnilo medzery, ktoré sa zistili u dospelých, ktorí pracujú v priemyselných sektoroch vo všetkých častiach sveta, bez ohľadu na úroveň ich vzdelania. Vzdelávanie zamerané na čítanie, písanie a počítanie nie je nevyhnutné na výkon práce, pretože technológia, ktorá sa používa v závode, sa spolieha na systémy vizuálnej továrne, ktoré vydávajú zjednodušené vizuálne pracovné pokyny. Vzdelávanie zamerané na čítanie, písanie a počítanie je určené na zlepšenie schopnosti zamestnancov formulovať a jednoducho oznámiť myšlienky/koncepty a vysvetliť si zmeny okolitého prostredia v kvantitatívnom zmysle. Tento blok rovnako zahŕňa vzdelávanie, ktoré poskytuje zamestnancom na všetkých úrovniach základné riadiace schopnosti. Rumunsko tvrdí, že takéto schopnosti sú prospešné pre všetky kategórie zamestnancov, bez ohľadu na úroveň ich vzdelania. Z tohto druhu vzdelávania majú prospech najmä samotní zamestnanci, pretože zlepšuje ich kvalitu života a má pozitívny druhotný vplyv na región a spoločenstvo ako celok.

(36) Základy podnikania: Celkovým cieľom tohto vzdelávacieho bloku je šíriť všeobecné moderné riadenie a funkčnú odbornosť. V rámci troch oblastí vzdelávania účastníci získavajú riadiace schopnosti špecifické pre spoločnosť (IT systémy špecifické pre spoločnosť Ford, obchodné procesy spoločnosti Ford, procesy vnútornej kontroly spoločnosti Ford) a náklady na ne v plnej výške znáša spoločnosť. V rámci ďalšieho vzdelávania sa získavajú zručnosti vo všeobecných oblastiach, ktoré možno v značnej miere prenášať do iných spoločností alebo výrobných odvetví, napríklad zručnosti v oblasti riadenia projektov, ľudských zdrojov, nákupu, financií, Six Sigma (metodika na zníženie chýb v opakovaných procesoch, ktorá sa používa v mnohých výrobných odvetviach), a individualizované vzdelávanie pre „vzorových pracovníkov“, z ktorého má nepochybne prospech aj spoločnosť, pretože zlepšuje pracovné prostredie tým, že pomáha vyrovnať hierarchie, ale najmä samotní účastníci vzdelávania, a takéto vzdelávanie zvyšuje ich atraktívnosť na trhu práce. Pre tento vzdelávací blok sa požaduje pomoc do výšky 4,33 milióna EUR.

(37) Priemyselné zručnosti: Tento blok opäť zahŕňa vzdelávanie, ktoré presahuje rámec potrebný na výkon práce. Kurzy, ktoré sú potrebné na vykonávanie obvyklých úloh vo výrobe, t. j. spustenie, údržba a vysokozdvižné vozíky, robotika a automatizácia, bude v plnej výške financovať spoločnosť. Ďalšie vzdelávanie sa bude poskytovať v týchto dvoch všeobecných oblastiach: získavanie univerzálnych zručností v elektrotechnike/strojárstve (ktoré zlepšuje zamestnateľnosť pracovníkov, ale nie je nevyhnutné na výkon práce) a rozšírená (generálna) údržba, automatizácia a robotika. V oboch prípadoch sa zamestnanci učia používať rôzne špičkové technologické zariadenia, ktoré sa odlišujú od zariadení, ktoré súvisia s ich súčasnou prácou. Tento vzdelávací blok sa vyhlasuje za oprávnený na získanie pomoci do výšky 18,9 milióna EUR.

(38) Rumunsko sa okrem toho domnieva, že stimulačný účinok navrhnutej pomoci sa musí posudzovať v rámci vzdelávacieho programu ako celku, a nie samostatne v rámci každej vzdelávacej témy alebo každého individuálneho kurzu. Posudzovanie vzdelávacích tém a/alebo kurzov individuálne, mimo ich celkového kontextu, by mohlo viesť ku skresleným výsledkom. Takéto individuálne posudzovanie by nezohľadnilo pridanú hodnotu vzdelávacieho programu ako celku, ktorý predstavuje viac než len jednoduchý súčet prínosov získaných zo vzdelávania zameraného na špecifické oblasti.

(39) Odôvodnenie: Pokiaľ ide o odôvodnenie vzdelávania, ktoré sa má poskytnúť novoprijatým pracovníkom, Rumunsko oddelilo otázku (nespornej) schopnosti spoločnosti prijať nových kvalifikovaných pracovníkov od otázky, či v ich prípade je odôvodnené ďalšie vzdelávanie. Ďalšie vzdelávanie poskytuje všeobecné zručnosti, ktoré nie sú nevyhnutné na výkon práce, a preto je odôvodnené a prospešné pre všetky kategórie zamestnancov, bez ohľadu na ich doterajšie vzdelanie.

(40) Nehmotné regionálne znevýhodnenia: Pokiaľ ide o otázku, či navrhnutá pomoc na podporu vzdelávania kompenzuje nehmotné regionálne znevýhodnenia vo forme nedostatku kvalifikovaných pracovníkov, ktoré už boli kompenzované regionálnou pomocou, Rumunsko tvrdí, že regionálna investičná pomoc a opatrenia pomoci na podporu vzdelávania majú odlišné ciele (a teda riešia odlišné problémy) a pokrývajú odlišné oprávnené náklady. Cieľom regionálnej investičnej pomoci je podporiť investovanie do znevýhodnených regiónov EÚ, zatiaľ čo účelom pomoci na podporu vzdelávania je odstrániť nedostatočné investovanie do vzdelávania, čo je všeobecne pozorovaný jav v EÚ. Okrem toho „šírenie“ prínosov regionálnej pomoci je druhou stranou prínosov pomoci na podporu vzdelávania: kým zo šírenia prínosov regionálnej pomoci má prospech najmä investor, pomoc na podporu vzdelávania je prospešná predovšetkým pre zamestnancov.

(41) Rumunsko takisto zdôrazňuje, že „nehmotné“ regionálne znevýhodnenie vyplývajúce z nedostatku miestnych kvalifikovaných pracovníkov nepatrí medzi kritériá výberu znevýhodnených regiónov EÚ – medzi tieto kritériá patrí úroveň HDP na obyvateľa, miera nezamestnanosti, hustota obyvateľstva atď. Okrem toho Komisia v minulosti schválila pomoc na podporu vzdelávania, pričom okrem iného argumentovala tým, že pomoc bude zohrávať úlohu pri prekonávaní znevýhodnenia v hospodárskej súťaži, ktoré vyplýva z nízkej kvalifikácie miestnej pracovnej sily (*Webasto* ([21]), *Vauxhall Motors* ([22]).

(42) Okrem toho odôvodnenie podľa zásady, že by projekty, ktorým bola poskytnutá regionálna investičná pomoc, nemali dostať pomoc na podporu vzdelávania, by nesporne trestal znevýhodnené regióny Únie tým, že by im znemožnil podporovať projekty zamerané na vzdelávanie.

Zásada Deggendorf

(43) Rumunsko predložilo dokumentáciu, ktorá preukazuje, že spoločnosť Ford Motor Company vrátila nezlučiteľnú pomoc na privatizáciu vo výške 27 miliónov EUR ([23]) a príslušné úroky 27. júna 2008. V dôsledku toho sa Rumunsko domnieva, že oznámená pomoc je v súlade s takzvanou zásadou Deggendorf.

5. PRIPOMIENKY ZAINTERESOVANÝCH STRÁN

(44) Spoločnosť Ford predložila pripomienky 18. decembra 2008, pričom podporila skutočnosti a tvrdenia, ktoré uviedlo Rumunsko, a pridala ďalšie argumenty týkajúce sa stimulačného účinku navrhnutej pomoci.

Značný vlastný príspevok

(45) Spoločnosť Ford zdôrazňuje, že značná časť tohto komplexného vzdelávacieho programu sa financuje z vlastných zdrojov – až 128,5 milióna EUR z odhadovaných celkových nákladov vo výške 185,5 milióna EUR na celý projekt. Okrem toho vzdelávanie, ktoré sa vyžaduje buď zo zákona a/alebo je nevyhnutné na prevádzku závodu, nebolo vyhlásené za oprávnené na pomoc a bude ho v plnej výške financovať spoločnosť. Časť vzdelávania špecifická pre spoločnosť, ktorej náklady sa odhadujú na približne 29,7 milióna EUR, sa v skutočnosti začala poskytovať existujúcim pracovníkom už v roku 2009.

Znížené narušujúce vplyvy pomoci

(46) Pokiaľ ide o potenciálne narušujúce účinky pomoci, Ford zdôrazňuje, že program zahŕňa hlavne všeobecné vzdelávanie, v prípade ktorého sú hlavnými príjemcami zamestnanci a z ktorého bude mať spoločnosť iba nepriamy prospech. V dôsledku toho by narušujúce účinky pomoci na podporu vzdelávania mali byť iba druhoradé a nepriame. Ford sa domnieva, že v dôsledku toho nie sú úvahy súvisiace s vplyvom pomoci z hľadiska „štruktúry príslušných trhov“ a „charakteristík sektora a výrobného odvetvia“ výstižné vo vzťahu k všeobecnému vzdelávaniu, keďže plánovaný objem výroby a technické kapacity sa ako také nebudú upravovať. Naopak, špecifické vzdelávanie môže priamo zlepšiť produktivitu spoločnosti, a tak ovplyvniť jej postavenie na trhu. Špecifické vzdelávanie však predstavuje iba malú časť navrhnutého ďalšieho vzdelávania.

([21]) Rozhodnutie Komisie vo veci štátnej pomoci N 653/2005, Pomoc na podporu vzdelávania pre spoločnosť Webasto Portugal (Ú. v. EÚ C 306, 15.12.2006, s. 14).

([22]) Rozhodnutie Komisie vo veci štátnej pomoci C 23/2007, Pomoc na podporu vzdelávania pre spoločnosť Vauxhall v Ellesmere Port (Ú. v. EÚ C 243, 17.10.2007, s. 4).

([23]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

Nevyhnutnosť vzdelávania

(47) Pokiaľ ide o otázku, či sa časti vzdelávania oznámené ako oprávnené na získanie pomoci nemuseli poskytnúť tak či tak, aby sa zabezpečil súlad s vnútornými bezpečnostnými normami spoločnosti, Ford zdôrazňuje, že tento smer zdôvodnenia by viedol k normatívnym narušeniam typu „snahy o dosiahnutie najnižšej úrovne noriem“: ak pomoc na podporu vzdelávania môžu využiť iba spoločnosti s nízkymi vnútornými bezpečnostnými normami, spoločnosti by boli nakoniec odradené od toho, aby zvyšovali svoje vlastné vnútorné bezpečnostné normy. Ford preto zaujíma, či navrhnutá pomoc na podporu vzdelávania, ktorá by sa mala v každom prípade poskytnúť príjemcovi, sa má stanoviť nie na základe vnútorných noriem spoločnosti, ale na základe objektívnych kritérií vzťahujúcich sa na všetky spoločnosti v danom sektore. Okrem toho sa Ford s týmto investičným projektom stane do roku 2012 najväčším zamestnávateľom v priemysle v Rumunsku. Investície tohto druhu majú v hospodárstve funkciu „majáka“ a rumunská vláda podporuje plány spoločnosti Ford, aby sa závod v Craiove stal meradlom pre iných zamestnávateľov a nových investorov.

(48) Ford zdôrazňuje aj to, že ďalšie vzdelávanie vyhlásené za oprávnené na získanie pomoci nie je zo všeobecnejšieho hľadiska nevyhnutné na prevádzku závodu vzhľadom na „úsporný výrobný“ systém, ktorý sa v súčasnosti uplatňuje v rámci skupiny Ford. Výrobcovia áut prešli časom od „masovej výroby“ k „úspornej výrobe“, čo je vývoj, ktorý má za následok najmä zmenu správania v zmysle zvýšenia právomoci na všetkých úrovniach vnútornej organizácie. Neoprávnená časť programu vzdelávania by bola dostatočná na vyvolanie tejto zmeny správania.

Nehmotné regionálne znevýhodnenie

(49) Ford podporuje argumenty, ktoré predložilo Rumunsko v súvislosti s myšlienkou možného prelínania regionálnej investičnej pomoci s pomocou na podporu vzdelávania, pokiaľ ide o nehmotné regionálne znevýhodnenia vo forme pracovných síl s nižšou kvalifikáciou, a tiež sa domnieva, že úroveň kvalifikácie a vzdelania v regióne by sa mala zohľadniť pri posudzovaní, či navrhnuté opatrenie pomoci na podporu vzdelávania má pozitívne vonkajšie účinky.

Porovnanie

(50) Ford uvádza porovnanie medzi vzdelávacím programom, ktorý poskytol vo svojom závode v Petrohrade, a navrhnutým programom, ktorý sa má uskutočniť v závode v Craiove. Účelom porovnania je preukázať, že určitý závod Ford možno prevádzkovať efektívne s menej ambicióznym vzdelávacím programom, ako je program navrhnutý pre závod v Craiove, a že z toho vyplýva, že pomoc na ďalšie vzdelávanie poskytovaná v závode v Craiove má stimulačný účinok.

(51) Ford sa domnieva, že porovnanie medzi týmito dvoma vzdelávacími projektmi je spoľahlivé z týchto dôvodov:

— Výroba: V Petrohrade spoločnosť Ford prevzala závod, ktorý predtým vyrábal veľké motory pre lodiarsky priemysel a odvetvie obrany, zatiaľ čo závod v Craiove predtým vyrábal autá. V závode v Petrohrade spoločnosť Ford vyrába iba vozidlá (od roku 2002 varianty modelu Ford Focus II a od roku 2009 model Ford Mondeo), zatiaľ čo v Craiove bude vyrábať vozidlá aj motory. Závod v Petrohrade nemá lisovňu na rozdiel od závodu v Craiove, ktorý ju má. Bez ohľadu na tieto rozdiely sa Ford domnieva, že počiatočné podmienky v závode v Craiove a v závode v Petrohrade sú porovnateľné, pretože oba závody sa získali s cieľom zavedenia nových liniek na výrobu áut. Oba závody používajú ten istý „systém výroby Ford“ (Ford Production System – FPS) a štádiá výroby sú porovnateľné, vrátane úrovne kvalifikácie požadovanej od pracovníkov.

— Pracovníci: Spoločnosť Ford neprevzala v Petrohrade existujúcich pracovníkov. Novoprijatí pracovníci boli v priemere mladší, mali vyššie vzdelanie a menej skúseností ako existujúci pracovníci v závode v Craiove. Bez ohľadu na tieto rozdiely sa Ford domnieva, že tieto dve skupiny pracovníkov sú na začiatku porovnateľné. Obe skupiny pracovníkov boli zvyknuté na pracovné podmienky v netrhových hospodárstvach, čo je počiatočná podmienka, ktorá sa odrazila napríklad v odlišnej bezpečnostnej kultúre v porovnaní s ich západnými kolegami a malých riadiacich a funkčných skúsenostiach v nadnárodnej spoločnosti (bez ohľadu na úroveň ich vzdelania).

(52) Štruktúra vzdelávacieho programu poskytnutého v závode v Petrohrade bola podobná štruktúre navrhnutej pre závod v Craiove. V petrohradskom závode však spoločnosť Ford poskytla iba minimálne nevyhnutné vzdelávanie a riadiaci pracovníci absolvovali viac školení ako pracovníci na robotníckych pozíciách. Výroba sa začala v roku 2002 s iba minimálnymi úrovňami vzdelávania potrebného na dosiahnutie požiadaviek kvality a bezpečnosti uplatňovaných v spoločnosti Ford.

(53) Ford nasimuloval petrohradský vzdelávací program pre 9 000 zamestnancov v závode v Craiove. Záver bol taký, že vzdelávací program petrohradského typu by predstavoval celkove iba 26 % vzdelávania, ktoré sa navrhuje poskytovať v závode v Craiove. Presnejšie, takýto program by poskytol iba 57 % vzdelávania v oblasti bezpečnosti, 2 % vzdelávania zameraného na základné zručnosti, 30 % vzdelávania zameraného na obchodné zručnosti a 47 % vzdelávania v oblasti priemyselných zručností navrhnutého pre závod v Craiove.

6. POSUDZOVANIE POMOCI

6.1. Existencia pomoci

(54) Opatrenie, ktoré oznámilo Rumunsko v prospech Ford Craiova, spĺňa kumulatívne podmienky na označenie pomoci za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Opatrenie pozostáva z priameho grantu, ktorý financuje rumunský štát z verejných zdrojov. Opatrenie je tiež selektívne, pretože zahŕňa *ad hoc* individuálnu finančnú podporu pre jediného príjemcu, Ford Craiova. Príjemca získa z daného opatrenia výhodu, ktorá ho zbavuje časti nákladov na navrhnutý vzdelávací program. Toto opatrenie narušuje hospodársku súťaž tým, že zvýhodňuje spoločnosť prijímajúcu pomoc pred konkurentmi, ktorí nezískajú pomoc na podobné účely. Nakoniec, ovplyvnený je aj obchod medzi členskými štátmi, keďže príjemca a jeho konkurenti predávajú svoje výrobky najmä na trhu EÚ, ale aj na trhu EHP a celosvetovom trhu.

6.2. Právny základ pre posudzovanie

(55) Rumunsko žiada o schválenie pomoci podľa pravidiel platných v čase oznámenia (apríl 2008). Presnejšie, Rumunsko tvrdí, že: i) zlučiteľnosť navrhnutej pomoci so zmluvou by sa mala posúdiť na základe kritérií vyplývajúcich z nariadenia (ES) č. 68/2001 ([24]), ktoré sa uplatňovalo v čase oznámenia; ii) Komisia by nemala spätne uplatňovať všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách (General Block Exemption Regulation – GBER) (ktoré bolo uverejnené až 9. augusta 2008 a nadobudlo účinnosť o dvadsať dní neskôr) ([25]); a na všeobecnejšej úrovni, že iii) príliš prísne uplatňovanie kritéria stimulačného účinku počnúc rozhodnutiami vo veci *Ford Genk* ([26]) a *GM Antwerp* ([27]) nie je v súlade s celkovým prístupom Komisie k pomoci na podporu vzdelávania.

(56) V rozsudku vo veci *Freistaat Sachsen/Komisia* ([28]) ESD objasnil otázky týkajúce sa uplatňovania časového hľadiska pri pravidlách štátnej pomoci na účely posudzovania zlučiteľnosti oznámených opatrení pomoci. Súd stanovil, že na posúdenie zlučiteľnosti musí Komisia uplatniť pravidlá, zásady a kritériá platné v čase vydania rozhodnutia, ktoré sú lepšie prispôsobené kontextu hospodárskej súťaže ([29]). V tomto zmysle súd dodáva „[…] oznámenie pomoci alebo návrhu schémy pomoci členským štátom nepredstavuje definitívne vytvorenú právnu situáciu, z ktorej by vyplývalo, že Komisia sa vyjadruje k ich zlučiteľnosti so spoločným trhom, pričom uplatňuje pravidlá účinné v čase, keď bolo podané toto oznámenie. Naopak, Komisii prináleží uplatniť pravidlá účinné v čase, keď rozhoduje, jediné pravidlá, podľa ktorých sa posudzuje zákonnosť rozhodnutia, ktoré v tejto veci prijíma“ ([30]).

(57) Súd tiež stanovuje, že keď sa zlučiteľnosť posudzuje podľa nových pravidiel, Komisia musí dať zainteresovaným stranám možnosť vyjadriť pripomienky k zlučiteľnosti pomoci s novými pravidlami. Táto procesná povinnosť však nevzniká vtedy, keď nové pravidlá neobsahujú značné úpravy predchádzajúcich pravidiel ([31]).

(58) Z uvedeného vyplýva, že Komisia musí posúdiť zlučiteľnosť pomoci so ZFEÚ na základe pravidiel a kritérií platných v čase jej rozhodnutia. Individuálna pomoc na podporu vzdelávania, ktorá nespĺňa podmienky na výnimku, sa musí posudzovať priamo na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že „pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“, sa môže považovať za zlučiteľnú so ZFEÚ. Nariadenie (ES) č. 68/2001 o pomoci vzdelávaniu ([32]) bolo nahradené GBER ([33]) dvadsať dní po jeho uverejnení 9. augusta 2009. Podľa odôvodnení 29 a 32 a článku 6 ods. 1 písm. g) GBER by individuálnu pomoc na podporu vzdelávania, ktorá presahuje 2 milióny EUR na projekt, bez ohľadu na to, či sa poskytuje *ad hoc* alebo v rámci schémy, mala posúdiť Komisia podľa kritérií vyplývajúcich z platných nástrojov Únie. Na tento účel sa Komisia musí opierať o oznámenie ([34]), v ktorom sa stanovujú kritériá na posudzovanie pomoci na podporu vzdelávania, ktorá podlieha individuálnej notifikačnej povinnosti (ďalej len „oznámenie o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009“), ktoré bolo uverejnené 11. augusta 2009 a nadobudlo účinnosť v dvadsiaty deň po jeho uverejnení.

(59) Napokon, v súlade so zásadami *Freistaat Sachsen* musí Komisia posúdiť zlučiteľnosť oznámenej pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ v spojitosti s GBER a na základe jednotlivých kritérií posudzovania stanovených v oznámení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009.

([24]) Pozri poznámku pod čiarou č. 17.
([25]) Pozri poznámku pod čiarou č. 18.
([26]) Pozri poznámku pod čiarou č. 19.
([27]) Pozri poznámku pod čiarou č. 20.
([28]) Vec C-334/07 P, Zb. 2008, s. I-9975.
([29]) *Tamže*, v bode 51.
([30]) *Tamže*, v bode 53.
([31]) *Tamže*, v bode 56; pozri aj vec C-49/05 P *Ferriere Nord/Komisia*, Zb. 2008, rozsudok z 8. mája 2008, neuverejnený, body 68 – 71.
([32]) Pozri poznámku pod čiarou č. 17.
([33]) Pozri poznámku pod čiarou č. 18.
([34]) Oznámenie Komisie – Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu vzdelávania podliehajúcej individuálnej notifikačnej povinnosti (Ú. v. EÚ C 188, 11.8.2009, s. 1).

(60) Komisia sa domnieva, že posudzovanie oznámenej pomoci podľa pravidiel a kritérií vyplývajúcich z GBER a oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 nenarušuje procesné práva zainteresovaných strán (pozri odôvodnenie 57). Podľa rozhodnutia vo veci *Freistaat Sachsen* musí Komisia umožniť zainteresovaným stranám, aby vyjadrili svoje pripomienky k uplatňovaniu nových pravidiel na oznámenú pomoc iba vtedy, ak sa novými pravidlami zavádzajú podstatné zmeny oproti predchádzajúcim pravidlám.

(61) V tejto súvislosti Komisia zdôrazňuje, že v rozhodnutí o začatí konania vo veci formálneho zisťovania zo septembra 2008 už uviedla, že pomoc sa bude posudzovať na základe GBER. Zainteresované strany teda mali možnosť predložiť pripomienky k posudzovaniu oznámenej pomoci na základe GBER. Rumunsko vo svojich pripomienkach z novembra 2008 v skutočnosti uviedlo argumenty proti uplatňovaniu GBER na tento prípad. Rumunsko tvrdilo najmä to, že kritériá posudzovania vyplývajúce z GBER sa čiastočne líšia od kritérií, ktoré sa uplatňovali predtým podľa nariadenia 68/2001, najmä pokiaľ ide o maximálnu intenzitu pomoci povolenú na všeobecné vzdelávanie, ktorá sa zvýšila z 50 % oprávnených nákladov podľa nariadenia 68/2001 na 60 % oprávnených nákladov podľa GBER ([35]).

(62) Komisia sa tiež domnieva, že oznámením o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sa nezavádzajú podstatné zmeny, pokiaľ ide o posudzovanie pomoci takého druhu, ako sa uvádza v rozhodnutí vo veci *Freistaat Sachsen* ([36]). Oznámenie o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 kodifikuje a posilňuje dlhodobé zásady a kritériá EÚ v oblasti kontroly štátnej pomoci, napríklad odôvodnenie zlyhania trhu/pozitívne vonkajšie účinky, rozlišovanie medzi všeobecným a špecifickým vzdelávaním, primeranosť pomoci ako politického nástroja, kritérium stimulačného účinku, zásadu proporcionality a analýzu narušujúceho potenciálu pomoci.

(63) Zdá sa, že Rumunsko a príjemca vyjadrujú najmä obavy týkajúce sa údajne príliš prísneho výkladu a uplatňovania takzvaného stimulačného kritéria pri posudzovaní pomoci na podporu vzdelávania. Komisia sa však domnieva, že vysvetlenie stimulačného kritéria v oznámení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sa nemôže kvalifikovať ako podstatná zmena pravidiel posudzovania. Rozhodnutia vo veci *Ford Genk* ([37]) a *GM Antwerp* ([38]), ktoré Rumunsko uvádza ako príklady neprimerane prísneho výkladu kritéria stimulačného účinku, v skutočnosti pochádzajú z obdobia pred podaním oznámenia. Kritérium stimulačného účinku nebolo výslovne uvedené v nariadení (ES) č. 68/2001, hoci jeho odôvodnenie tkvie v posudzovaní zlučiteľnosti akéhokoľvek opatrenia pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a bolo obsiahnuté v zdôvodnení týkajúcom sa potenciálnej úlohy pomoci v náprave zlyhaní trhu v odôvodneniach 10 a 11 daného nariadenia. Predchádzajúci rámec pomoci na podporu vzdelávania z roku 1998 ([39]) už potvrdil kritérium stimulačného účinku ako jeden z hlavných pilierov posudzovania zlučiteľnosti tohto druhu pomoci ([40]). Okrem toho, v priebehu prešetrovania Rumunsko a príjemca poskytli podrobné vysvetlenia k stimulačného účinku navrhnutej pomoci, pokiaľ ide o jej nevyhnutnosť a primeranosť, k rozlišovaniu medzi všeobecnou a špecifickou časťou navrhnutého „oprávneného“ vzdelávania a (údajne obmedzenému) potenciálu pomoci narušiť hospodársku súťaž.

(64) Z hľadiska týchto úvah Komisia dospela k záveru, že sú splnené podmienky na posudzovanie pomoci podľa kritérií vyplývajúcich z oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 a GBER, pričom sú zabezpečené procesné práva zainteresovaných strán. Komisia tiež pripomína, že v priebehu formálneho zisťovania jej neboli doručené pripomienky od ďalších tretích strán (konkurenti príjemcu atď.).

6.3. **Zlučiteľnosť pomoci so ZFEÚ**

(65) Oznámenie o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 stanovuje kritériá, na základe ktorých možno posúdiť, či pomoc na podporu vzdelávania presahujúca 2 milióny EUR, ktorá sa má poskytnúť, či už *ad hoc* alebo na základe schémy, jednotlivým spoločnostiam, je zlučiteľná so ZFEÚ. Posudzovanie zlučiteľnosti takýchto opatrení zahŕňa porovnanie pozitívnych účinkov navrhnutej pomoci s jej negatívnymi dôsledkami s cieľom posúdiť, či pozitívne účinky prevážia nad negatívnymi dôsledkami.

([35]) Článok 39 ods. 2 GBER.
([36]) Pozri poznámku pod čiarou č. 28.
([37]) Pozri poznámku pod čiarou č. 19.
([38]) Pozri poznámku pod čiarou č. 20.
([39]) Oznámenie Komisie – Rámec pomoci na podporu vzdelávania (Ú. v. ES C 343, 11.11.1998, s. 10).
([40]) Body 27 – 28 Rámca pomoci na podporu vzdelávania z roku 1998. Napríklad, v bode 28 sa uvádza, že: „Aby Komisia stanovila stimulačný účinok, posúdi, či pomoc na podporu vzdelávania vedie k firmy k tomu, aby urobili viac v spôsobe vzdelávania, ako by normálne urobili, alebo aby vynaložili viac prostriedkov, ako by normálne vynaložili na vzdelávanie. Opatrenie pomoci, ktoré sa týka bežných prevádzkových nákladov firmy (štandardné úvodné kurzy pre novoprijatých pracovníkov atď.), ktoré je určené iba na sústavné alebo periodické znižovanie nákladov, ktoré musí firma obvykle vynaložiť, nie je stimulom a nemôže sa spravidla schváliť. […]“. Pozri aj článok: Loredana von Buttlar a Salim Medghoul : „The Principle of the Incentive Effect Applied to Training Aid – Some Recent Cases“ (Zásada stimulačného účinku vzťahujúca sa na pomoc na podporu vzdelávania – niektoré najnovšie prípady), Competition Policy Newsletter No 3, 2008, s. 85 – 88, k dispozícii na adrese: http://ec.europa.eu/competition/publications/cpn/2008_3_85.pdf

(66) Pozitívne účinky navrhnutej pomoci sa posúdia na základe: i) potenciálu navrhnutej pomoci napraviť osobitné zlyhania trhu a vytvoriť pozitívne vonkajšie účinky (odôvodnenie), ii) primeranosti pomoci ako politického nástroja, iii) stimulačného účinku a nevyhnutnosti pomoci a iv) či výška pomoci sa udržiava na minimálnej úrovni potrebnej na dosiahnutie jej cieľa (proporcionalita). Negatívne účinky pomoci sa budú posudzovať z hľadiska jej potenciálu narušiť hospodársku súťaž a obchodovanie v rámci Únie, v závislosti od charakteristík pomoci a príslušného trhu(trhov).

Zlyhanie trhu/pozitívne vonkajšie účinky

(67) Podľa bodov 5 – 11 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sa pomoc považuje za odôvodnenú, ak členský štát preukáže, že prispieva k náhrade nedostatočného investovania do vzdelávania – zlyhanie trhu, ktoré sa všeobecne pozoruje v celej EÚ. Spoločnosti sú často neochotné investovať do vzdelávania svojich zamestnancov, pokiaľ samotná spoločnosť nemá hmatateľné a okamžité výhody zo vzdelávania alebo pokiaľ vzdelávanie nie je v každom prípade nevyhnutné na účinnú prevádzku spoločnosti. Vzdelávanie však môže byť prínosom aj pre hospodárstvo a spoločnosť ako celok, najmä ak sa zručnosti, ktoré zamestnanci získajú, dajú preniesť na iné pracoviská alebo ak vytvárajú pre spoločnosť pozitívne vedľajšie účinky. Spoločnosti budú menej ochotne investovať do vzdelávania, keď okamžité prínosy tohto vzdelávania pre spoločnosť nepresiahnu jeho vedľajšie účinky. Stručne povedané, pomoc je odôvodnená jej potenciálom napraviť osobitné zlyhanie trhu, t. j. nedostatočné investovanie do vzdelávania, ktorý je spojený s pozitívnymi vonkajšími vplyvmi vzdelávania.

(68) Aby Komisia stanovila, či je pomoc odôvodnená svojím potenciálom napraviť nedostatočné investovanie do vzdelávania, musí najprv analyzovať povahu navrhnutého vzdelávania, t. j. či je vzdelávanie všeobecné alebo špecifické v zmysle článku 38 GBER alebo kombináciou oboch. Rozlišovanie medzi všeobecným a špecifickým vzdelávaním je dôležité, pretože sa predpokladá, že všeobecné vzdelávanie môže vytvoriť viac pozitívnych vedľajších vplyvov ako špecifické vzdelávanie, z ktorého má prospech najmä a predovšetkým spoločnosť samotná. V dôsledku toho sa pomoc na podporu všeobecného vzdelávania považuje za odôvodnenejšiu v tom zmysle, že núti spoločnosti, aby realizovali radšej tento druh investície, ako pomoc na podporu špecifického vzdelávania.

(69) V článku 38 ods. 1 GBER je vymedzené špecifické vzdelávanie ako „vzdelávanie zahŕňajúce vyučovanie priamo a prednostne použiteľné pre súčasné alebo budúce postavenie zamestnanca vo firme, ktorá poberá pomoc, a poskytujúce kvalifikáciu neprenosnú alebo iba čiastočne prenosnú na iné firmy alebo oblasti práce“. Všeobecné vzdelávanie je vymedzené článkom 38 ods. 2 GBER ako „vzdelávanie zahŕňajúce vyučovanie, ktoré nie je použiteľné iba alebo prednostne pre súčasné alebo budúce postavenie zamestnanca vo firme, ktorá poberá pomoc, ale ktoré poskytuje kvalifikáciu široko prenosnú na iné firmy alebo oblasti práce“. Hoci oba druhy vzdelávania sú do určitej miery prínosom pre samotnú spoločnosť, pretože v každom prípade využije prínosy spojené s tým, že bude mať pracovníkov s vyššou kvalifikáciou, základné rozlišovanie medzi všeobecným a špecifickým vzdelávaním spočíva v miere „prenosnosti“ zručností získaných prostredníctvom vzdelávania.

(70) V článku 38 ods. 2 písm. a) a b) GBER a v bode 9.2. oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sa ako príklady uvádzajú faktory, ktoré by sa mohli použiť ako znaky toho, že vzdelávanie má všeobecnú povahu. Medzi tieto znaky patria: i)vzdelávanie organizujú spoločne rôzne spoločnosti alebo do projektu vzdelávania sa môžu zapojiť zamestnanci z rôznych spoločností; ii) vzdelávanie je certifikované, vedie k získaniu uznávaného diplomu alebo ho potvrdzujú verejné orgány; iii) vzdelávanie sa poskytuje kategóriám zamestnancov, ktorí sa vyznačujú vysokou rotáciou v podniku a príslušnom sektore; iv) vzdelávanie by mohlo byť cenné pre zamestnancov nad rámec ich súčasnej práce (budúce zamestnanie v inom podniku, spoločenský život, blahobyt, atď.).

(71) Komisia najprv poznamenáva, že Rumunsko a spoločnosť Ford presvedčivo preukázali štvrtý ukazovateľ v bode 9.2. oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009, t. j. že ďalšie vzdelávanie „oprávnené na získanie pomoci“, ktoré sa má poskytnúť, bude cenné pre zamestnancov nad rámec ich súčasnej práce. Rumunsko a Ford preukázali najmä to, že ďalšie vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť, poskytuje prenosné zručnosti, ktoré sú cenné pre zamestnancov mimo ich práce, prispieva k ich blahobytu, zlepšuje ich kvalitu života a ich zamestnateľnosť v iných spoločnostiach/sektoroch a v neposlednom rade vytvára pozitívne vedľajšie účinky na hospodárstvo a spoločnosť ako celok, a to najmä na úrovni znevýhodneného regiónu, ktorému sa poskytuje pomoc podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ.

(72) Rumunsko teda navrhlo pomoc na podporu projektu vzdelávania, v prípade ktorého je väčšina vykazovaných oprávnených výdavkov spojená so všeobecným vzdelávaním. Z celkovej sumy nákladov 185,5 milióna EUR vyčlenenej na celý projekt vzdelávania je 113,7 milióna EUR vykázaných ako oprávnené náklady na všeobecné vzdelávanie (okrem náhrady miezd) a iba 1,5 milióna EUR sa považuje za oprávnené náklady na špecifické vzdelávanie (okrem náhrady miezd) (pozri odôvodnenie 15). Presnejšie, ďalšie „špecifické“ vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť v rámci blokov zameraných na bezpečnosť, základy podnikania a priemyselné zručnosti, má takmer výhradne všeobecnú povahu, zatiaľ čo ďalšie vzdelávanie poskytované v rámci bloku zameraného na základné zručnosti je výlučne všeobecné (pozri odôvodnenie 14, ale aj 34 – 37).

(73) Komisia sa domnieva, že Rumunsko a spoločnosť Ford uspokojivo odôvodnili rozlišovanie medzi všeobecnou a špecifickou časťou navrhnutého programu vzdelávania. Rumunsko a Ford preukázali najmä to, že ďalšie „oprávnené“ všeobecné vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť v rámci každého zo štyroch hlavných vzdelávacích blokov, poskytuje zručnosti, ktoré budú cenné pre zamestnancov nad rámec ich súčasnej práce v závode v Craiove, zručnosti, ktoré sú „prenosné“ v zmysle oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 a GBER. Rumunsko preukázalo, že ďalšie vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť v rámci bloku zameraného na základné zručnosti, je zamerané na podporu osobného rozvoja jednotlivcov a týka sa vo veľmi malej miere súčasného výkonu práce (pozri odôvodnenie 35). Vzdelávanie poskytované v rámci tohto bloku poskytuje všeobecné vedomosti (napríklad, všeobecné IT zručnosti, anglický jazyk, rozvoj zručností pri čítaní a počítaní), ktoré sú prospešné pre všetky kategórie zamestnancov, bez ohľadu na ich doterajšie vzdelanie. Napríklad, personalizované vzdelávanie zamerané na rozvoj zručností pri čítaní a počítaní prispeje k zlepšeniu schopnosti zamestnancov s rôznymi úrovňami doterajšieho vzdelania komunikovať a vyjadriť koncepty a myšlienky a ich schopnosti kvantitatívne vysvetliť zmeny v okolitom prostredí. Tento blok podobným spôsobom zahŕňa personalizované vzdelávanie v oblasti riadenia, ktoré je určené zamestnancom všetkých kategórií. Tieto zručnosti sú prospešné najmä pre samotných zamestnancov, zlepšujú ich kvalitu života a vytvárajú pozitívne vedľajšie účinky na hospodárstvo a spoločnosť ako celok. Tieto pozitívne vonkajšie účinky sa prejavia najmä na úrovni regiónu, v ktorom sa nachádza závod v Craiove, ktorý je znevýhodneným regiónom Únie podporovaným podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ.

(74) Ďalšie všeobecné vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť v rámci bloku venovanému základom podnikania, poskytne všeobecné zručnosti, ktoré možno do značnej miery preniesť do iných spoločností alebo priemyselných odvetví, v širokých oblastiach, medzi ktoré patria zručnosti v oblasti riadenia projektov, ľudských zdrojov, nakupovania, financií, Six Sigma (zníženie chýb v opakovaných procesoch, metodika uplatňovaná v rôznych priemyselných odvetviach) (pozri odôvodnenie 36). Je pravdepodobné, že takéto všeobecné zručnosti zvýšia atraktívnosť zamestnancov na trhu práce. Podobne ďalšie všeobecné vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť v rámci bloku venovanému priemyselným zručnostiam, bude zamerané na dve všeobecné oblasti: zlepšenie zručností v oblasti elektrotechniky/strojárstva, ktoré zvyšuje zamestnateľnosť pracovníkov, a rozšírené (hĺbkové) vzdelávanie zamerané na údržbu, automatizáciu a robotiku. V oboch prípadoch sa zamestnanci učia ovládať iné druhy strojov, než aké obsluhujú na súčasnej pracovnej pozícii, a získané zručnosti sa ako také dajú prenášať.

(75) V prípade vzdelávacieho bloku zameraného na bezpečnosť (pozri odôvodnenie 34) ďalšie oprávnené vzdelávanie, ktoré sa má poskytnúť a ktoré čiastočne zahŕňa všeobecné vzdelávanie a čiastočne špecifické vzdelávanie, pozostáva z individualizovanej prípravy, ktorej cieľom je ďalej zvýšiť informovanosť v oblasti bezpečnosti a zmeniť správanie súvisiace s bezpečnosťou. Vzhľadom na to, že všeobecná časť ďalšieho vzdelávania v oblasti bezpečnosti poskytuje zručnosti, ktoré sú užitočné pre zamestnancov nad rámec výkonu ich súčasných pracovných úloh a ktoré môžu využiť na rôznych pracoviskách a dokonca vo svojom súkromnom živote, takéto vzdelávanie sa môže považovať za vzdelávanie, ktoré vytvára pozitívne vonkajšie vplyvy spojené so všeobecným vzdelávaním.

(76) Komisia preto dospela k záveru, že Rumunsko a spoločnosť Ford uspokojivo preukázali, že zručnosti poskytované prostredníctvom ďalšieho všeobecného vzdelávania by mali byť cenné pre zamestnancov nad rámec ich súčasnej práce, pravdepodobne v ďalších budúcich zamestnaniach, v ich spoločenskom živote alebo pre ich blahobyt v zmysle bodu 9.2. písm. d) v oznámení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Toto zistenie podporujú dôkazy, ktoré predložili spoločnosť Ford a Rumunsko (pozri odôvodnenie 16), aby preukázali, že značná časť školiteľov zapojených do programu (až 90 %) budú externí školitelia zo špecializovaných školiacich centier a že značná časť vzdelávania sa bude poskytovať mimo priestorov továrne (v tomto zmysle pozri aj oprávnené cestovné výdavky školiteľov aj účastníkov vzdelávania v odôvodnení 18 rozhodnutia).

(77) Komisia musí súčasne poznamenať, že v tomto prípade sa zdá, že nie sú dodržané ostatné ukazovatele „prenosnosti“ uvedené, napríklad, v článku 38 ods. 2 písm. a) a b) GBER a bode 9.2 písm. a), b) a c) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Najmä projekt vzdelávania organizuje jediná spoločnosť a nemôžu sa na ňom zúčastniť zamestnanci z iných spoločností. Rumunsko a Ford nepredložili informácie, či vzdelávanie bude certifikované. Keďže je pravdepodobné, že väčšiu časť vzdelávania uskutočnia školitelia vybraní zo súkromných spoločností, nie je pravdepodobné, že účastníci vzdelávania môžu získať diplomy/osvedčenia, ktoré môžu uznať alebo potvrdiť verejné orgány. Zainteresované strany nepredložili žiadne informácie týkajúce sa miery mobility zamestnancov voči iným spoločnostiam a/alebo odvetviam. Komisia sa preto domnieva, že prenosnosť získaných zručností by sa mala posilniť vydaním osvedčení o účasti účastníkom vzdelávania. Hoci táto podmienka nie sama o sebe postačujúca na splnenie bodu 9.2 písm. b) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009, napriek tomu by vo vykonávacom štádiu posilnila súlad s požiadavkou prenosnosti. Túto otázku rieši článok 2 ods. 5 tohto rozhodnutia. Komisia je toho názoru, že štvrtý ukazovateľ v bode 9.2 písm. d) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 je odôvodnený. Z hľadiska všetkých predchádzajúcich úvah Komisia konštatuje, že požiadavka prenosnosti týkajúca sa ďalšieho všeobecného vzdelávania je splnená.

(78) V rozhodnutí o začatí prešetrovania Komisia vzniesla otázku, či časti ďalšieho „oprávneného“ vzdelávania sú skutočne nevyhnutné pre budúcich zamestnancov, najmä ak sa zohľadní skutočnosť, že príjemca mal možnosť prijať zamestnancov s vyšším vzdelaním. Táto pochybnosť sa vyriešila prostredníctvom predchádzajúcich úvah týkajúcich sa prenosnosti navrhnutého ďalšieho všeobecného vzdelávania, ktoré sa má poskytnúť, a jeho potenciálu vytvoriť pozitívne vedľajšie účinky v podporovanom regióne a na hospodárstvo a spoločnosť ako celok.

(79) Z hľadiska uvedených úvah možno kritérium odôvodnenosti považovať za splnené.

Primeranosť pomoci ako politického nástroja

(80) Na základe bodov 10 – 11 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 musí Komisia posúdiť, či štátna pomoc je najvhodnejším politickým nástrojom na podporu druhu vzdelávania, ktoré sa navrhuje. Na tento účel musí Komisia zohľadniť alternatívy k poskytnutiu pomoci zvažovanej Rumunskom, akou je napríklad podpora vzdelávania prostredníctvom systému regionálneho vzdelávania alebo podpora jednotlivých zamestnancov, aby absolvovali vzdelávanie v inom kontexte, mimo podnik.

(81) Rumunsko tvrdilo, že projekt vzdelávania sa bude spoliehať takmer výlučne na externých školiteľov, ktorí sa najmú s pomocou špecializovanej spoločnosti z regionálnych alebo zahraničných špecializovaných súkromných spoločností. Komisia sa domnieva, že neboli dostatočne preskúmané alternatívy poskytnutia (aspoň časti) predpokladaného vzdelávania prostredníctvom miestnych verejných vzdelávacích inštitúcií. Bez ohľadu na túto skutočnosť Komisia uznáva tvrdenie Rumunska, že komplexný program vzdelávania, akým je program navrhnutý pre závod v Craiove, vytvára pridanú hodnotu zo synergií, ktoré sa majú vytvoriť medzi rôznymi druhmi poskytovaného vzdelávania, ktoré presahuje obyčajný súčet hodnôt jednotlivých vzdelávacích kurzov zameraných na špecifické oblasti.

(82) Preto sa dospelo k záveru, že kritérium primeranosti je tiež splnené.

Stimulačný účinok/nevyhnutnosť pomoci

(83) Podľa bodu 12 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sa navrhovaná pomoc považuje za pomoc so stimulačným účinkom, keď sa preukáže, že vedie k zmene správania príjemcu tak, aby poskytol väčší rozsah vzdelávania a/alebo lepšie vzdelávanie, ako v prípade neexistencie pomoci. Súlad s kritériom stimulačného účinku je podmienkou *sine qua non* pre schválenie pomoci (odôvodnenie 28 GBER).

(84) Stimulačný účinok pomoci sa stanovuje kontrafaktickou analýzou, t. j. porovnaním úrovní vzdelávania, ktoré sa má poskytnúť, s pomocou a bez nej (bod 13 usmernení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009).

(85) Aby spoločnosť Ford preukázala stimulačný účinok navrhnutej pomoci, predložila porovnanie medzi programom vzdelávania, ktorý poskytla zamestnancom vo svojom automobilovom závode v Petrohrade, s programom navrhnutým pre závod v Craiove. Na petrohradský vzdelávací program spoločnosť nezískala pomoc. Štruktúra poskytovaného programu vzdelávania bola podobná štruktúre projektu vzdelávania navrhnutého pre závod v Craiove, hoci sa rozsah programu a stupeň vypracovania obsahu líšili. V Petrohrade spoločnosť poskytla iba minimálne vzdelávanie potrebné na splnenie bezpečnostných požiadaviek a úrovní kvality výroby spoločnosti Ford. Ford tvrdí, že petrohradský program poskytol iba 57 % vzdelávania v oblasti bezpečnosti, 2 % vzdelávania v oblasti základných zručností, 30 % vzdelávania v oblasti obchodných zručností a 47 % vzdelávania v oblasti priemyselných zručností v porovnaní so vzdelávaním navrhnutým pre závod v Craiove.

(86) Komisia je toho názoru, že porovnanie medzi petrohradským a craiovským programom vzdelávania nie je úplne presvedčivé. Počiatočné podmienky a charakteristiky výroby oboch závodov nie sú porovnateľné. Spoločnosť Ford prevzala v Petrohrade závod, ktorý predtým vyrábal veľké motory pre lodiarstvo a odvetvie obrany, zatiaľ čo závod v Craiove predtým vyrábal automobily. Spoločnosť Ford v Petrohrade nemusela udržať existujúce pracovné miesta. V dôsledku toho mohla zamestnať mladších a kvalifikovanejších, hoci menej skúsených pracovníkov. Petrohradský závod mal menší objem výroby, ako je plánovaný objem výroby pre závod v Craiove. Spoločnosť Ford v Petrohrade vyrába iba vozidlá (závod vyrába od roku 2002 modely Ford Focus II a Ford Mondeo), zatiaľ čo závod v Craiove bude vyrábať vozidlá (multifunkčné modely B-MAV a ISV) aj motory. Závod v Petrohrade nemá lisovňu, zatiaľ čo závod v Craiove ju má. V dôsledku toho by potreby spoločnosti v oblasti vzdelávania, pokiaľ ide o účinné riadenie závodu a splnenie (pravdepodobne odlišných) regulačných a vnútorných noriem bezpečnosti a kvality, mali byť odlišné.

(87) Bez ohľadu na uvedené skutočnosti je Komisia toho názoru, že porovnanie s Petrohradom je v každom prípade dôkazom toho, že automobilový závod Ford sa môže riadiť účinne a môže splniť vnútorné normy spoločnosti v oblasti bezpečnosti a kvality so značne menším rozsahom vzdelávania, ako je vzdelávanie navrhnuté pre závod v Craiove. Toto zistenie podporuje tvrdenie Rumunska, že pri neexistencii pomoci by spoločnosť poskytovala v závode v Craiove iba o niečo väčší rozsah vzdelávania, ako je potrebný na prevádzku závodu (t. j. takzvané vzdelávanie špecifické pre podnik, na ktoré príjemca vyčlenil 29,7 milióna EUR z vlastných zdrojov). Spoločnosť Ford v skutočnosti upresňuje, že pri neexistencii pomoci by poskytla iba vzdelávanie špecifické pre podnik (t. j. vzdelávanie nevyhnutné na prevádzku novej technológie v závode a splnenie vnútorných noriem bezpečnosti a kvality, ktoré nebolo

vyhlásené za oprávnené na pomoc a ktorého náklady má v plnej výške znášať) a iba do výšky 40 % určitých kurzov ďalšieho vzdelávania (ako je uvedené v dokumentácii predloženej v súvislosti s projektom vzdelávania). Okrem toho spoločnosť Ford predložila podrobné odhady nákladov na vzdelávanie, rozpočtov, počtu účastníkov, obsahu a harmonogramu navrhnutého programu vzdelávania v závode v Craiove a dostatočné ekvivalentné informácie o programe vzdelávania, ktoré sa poskytlo v petrohradskom závode – prvky, ktoré musí Komisia overiť na základe bodu 15 písm. a) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Spoločnosť predložila aj rozsiahle dôkazy umožňujúce rozlišovať medzi kurzami, ktoré musí poskytnúť na základe existujúcich predpisov EÚ a/alebo Rumunska – v zmysle bodu 15 písm. b) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Náklady vyčlenené na ďalšiu „oprávnenú“ časť programu vzdelávania sú dôveryhodné na základe porovnania s nákladmi poskytnutými na (neoprávnenú) časť programu vzdelávania špecifického pre podnik, ktorá sa začala už v lete v roku 2009. Preto sa kritérium stanovené v bode 15 písm. c) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 považuje tiež za splnené.

(88) V rozhodnutí o začatí konania Komisia položila otázku, či časti programu vzdelávania oznámené ako oprávnené na získanie pomoci neboli v skutočnosti potrebné na prevádzkovanie novej technológie zavedenej v závode v Craiove. V takom prípade by jediným účinkom pomoci bolo pokrytie prevádzkových nákladov spoločnosti, t. j. nákladov, ktoré spoločnosť mala pokryť v každom prípade, a pomoci ako takej by chýbal stimulačný účinok. Táto situácia by bola podobná situáciám, ktoré sa overili vo veci *Ford Genk* ([41]), *GM Antwerp* ([42]) a *DHL Leipzig* ([43]), v prípade ktorých Komisia zistila, že pomoc nie je zlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ je poskytovaná na tie časti programu vzdelávania, ktoré sú spojené napríklad s reštrukturalizáciou, so zavedením nových výrobkov, alebo ktoré sa musia poskytovať na základe bezpečnostných predpisov. Komisia zistila, že keď je pomoc určená na financovanie bežných činností, ktoré musia spoločnosti v každom prípade zaplatiť, nemá skutočný stimulačný účinok, ale jednoducho dotuje prevádzkové náklady príjemcu tým, že zmierňuje jeho náklady, ktoré by za normálnych okolností musel hradiť sám.

(89) Rumunsko a Ford zdôrazňujú, že vzdelávanie, ktoré je potrebné na prevádzku novej technológie, bolo jasne oddelené od ďalšieho všeobecného vzdelávania, ktoré nie je potrebné na výkon práce. V rámci bloku zameraného na základy podnikania spoločnosť v plnej výške financuje vzdelávacie kurzy špecifické pre podnik poskytované v oblastiach IT systémov špecifických pre Ford, podnikateľských procesov Ford a procesov vnútornej kontroly Ford. Podobne v rámci bloku zameraného na priemyselné zručnosti spoločnosť v plnej výške financuje kurzy, ktoré sú potrebné na výkon práce, napríklad, spustenie, údržba a vysokozdvižné vozíky, robotika a automatizácia. Ďalšie všeobecné vzdelávanie poskytované v rámci bloku zameraného na základné zručnosti nie je potrebné ani na výkon práce a dokonca ani na absolvovanie špecializovanejších častí vzdelávacieho programu, pretože nové technológie používané v závode sa spoliehajú na vizuálne pokyny, ktorými sa je ľahké riadiť a ktorým sa možno prispôsobiť spôsobom „učenie sa prácou“. Komisia uznáva tieto argumenty, ktoré sú v súlade so zistením, že väčšia časť navrhnutého ďalšieho „oprávneného“ vzdelávania poskytuje všeobecné a prenosné zručnosti, ktoré nie sú priamo spojené s výkonom práce. V tomto zmysle Komisia tiež poznamenáva, že vzťah medzi ďalším vzdelávaním, ktoré sa má poskytnúť, a podnikateľskými činnosťami príjemcu (t. j. výroba vozidiel a motorov) je menej úzky v prípade kurzov poskytovaných v rámci blokov venovaných bezpečnosti, základným zručnostiam a základom podnikania (pozri aj odôvodnenia 35 – 36), ako v prípade bloku venovaného priemyselným zručnostiam (pozri aj odôvodnenie 37). Už uvedené úvahy týkajúce sa nevyhnutnosti vzdelávania poskytovaného príjemcovi v rámci tohto bloku však zmierňujú túto obavu a umožňujú dospieť k záveru, že vzťah medzi vzdelávaním zameraným na priemyselné zručnosti a činnosťou príjemcu nie je takej povahy, aby poukazoval na nedostatok stimulačného účinku v zmysle bodu 15 ods. d) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Toto zistenie je posilnené tým, že Rumunsko a spoločnosť Ford poskytli dôkazy preukazujúce, že značná časť vzdelávania sa bude poskytovať mimo priestorov samotnej továrne a že ju budú zabezpečovať externí školitelia najatí zo špecializovaných externých vzdelávacích centier (pozri odôvodnenia 16 a 76). To je ďalší znak toho, že vzťah medzi poskytovaným vzdelávaním a činnosťami príjemcu je menej úzky v zmysle bodu 15 písm. d) oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009.

(90) Komisia súčasne pripomína, že Rumunsko a príjemca nepredložili žiadne dôkazy odôvodňujúce, že príjemca nezahrnie do oprávnených nákladov náklady, ktoré by mohol prípadne získať späť v dôsledku využitia zručností, ktoré získajú zamestnanci prostredníctvom vzdelávania – ako to vyžaduje bod 16, posledný odsek (so sprievodnou poznámkou pod čiarou č. 1) usmernení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Komisia však potvrdzuje, že takéto účinky by sa mohli ťažko určiť a preukázať *ex ante* za osobitných okolností vzdelávacieho programu navrhnutého v tomto prípade, keď veľká časť navrhnutého ďalšieho vzdelávania má všeobecný charakter, z ktorého má príjemca v zásade iba nepriamy prospech a samotná povaha a obsah zavrhnutého vzdelávania vylučuje hypotézu, že by sa malo uskutočniť v rámci súčasných úloh alebo prác vykonávaných zamestnancami. Komisia však považuje za nevyhnutné

([41]) Pozri poznámku pod čiarou č. 19, body 28 – 38 rozhodnutia.
([42]) Pozri poznámku pod čiarou č. 20, body 43 – 45 rozhodnutia.
([43]) Rozhodnutie Komisie 2008/878 z 2. júla 2008 o štátnej pomoci, ktorú Nemecko chce poskytnúť spoločnosti DHL [oznámené pod číslom C 18/07 (ex N 874/06)] (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 31).

požiadať, aby príjemca prijal záväzok týkajúci sa vylúčenia nákladov z oprávnených nákladov vykázaných v priebehu vykonávania programu – v tejto súvislosti pozri článok 2 ods. 6 tohto rozhodnutia.

(91) V rozhodnutí o začatí konania Komisia položila aj otázku, či spoločnosť nebola v skutočnosti povinná zabezpečiť časti vzdelávania venované bezpečnosti, ktoré boli vyhlásené za oprávnené na získanie pomoci, ako to vyžadujú bezpečnostné predpisy EÚ a/alebo Rumunska alebo v dôsledku vnútorných bezpečnostných noriem spoločnosti. Rumunsko a Ford predložili dokumentáciu dokazujúcu, že vzdelávanie v oblasti bezpečnosti, ktoré vyžadujú predpisy, sa bude zabezpečovať v plnej miere z vlastných prostriedkov spoločnosti v rámci neoprávnenej časti vzdelávacieho programu špecifického pre podnik. Spoločnosť Ford tiež tvrdí, že stimulačný účinok pomoci by sa nemal posudzovať na základe vnútorných noriem spoločnosti – v tomto prípade na základe vnútorných bezpečnostných noriem – pretože takýto prístup by mal narušujúci účinok v tom zmysle, že by sa spoločnosti rozhodli znížiť (alebo udržať na nízkej úrovni) svoje vnútorné normy, aby sa považovali za oprávnené na získanie pomoci. Komisia dospela k záveru, že táto otázka bola tiež uspokojivo zodpovedaná.

Proporcionalita

(92) Podľa bodu 16 usmernení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 Komisia overuje, či výška pomoci je obmedzená na nevyhnutné minimum na dosiahnutie cieľa pomoci. Na tento účel Komisia overuje, či sa vykázané oprávnené náklady vypočítali v súlade s ustanoveniami článku 39 ods. 4 GBER a obmedzili na náklady vyplývajúce zo vzdelávania, ktoré by sa neuskutočnilo pri neexistencii pomoci, a či sa dodržali maximálne intenzity pomoci stanovené v článku 39 ods. 2 GBER.

(93) Kategórie oprávnených nákladov vykázané Rumunskom pre ďalšiu „oprávnenú“ časť vzdelávacieho programu (pozri odôvodnenie 18) spĺňajú podmienky článku 39 ods. 4 GBER, a teda bod 16 v oznámení o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Rumunsko a príjemca predložili najmä samostatné odhady nákladov pre (neoprávnené) časti vzdelávania špecifické pre spoločnosť a príslušné „oprávnené“ všeobecné a špecifické časti vzdelávacieho programu, pričom v druhom prípade rozlišovali medzi týmito dvoma kategóriami: osobné náklady školiteľov; cestovné výdavky školiteľov a účastníkov vzdelávania (vrátane ubytovania); odpisy nástrojov a zariadení používaných výlučne na projekt vzdelávania; usmernenie a poradenstvo týkajúce sa projektu vzdelávania; a náhrada mzdy účastníkov vzdelávania obmedzená na hodiny/dni vzdelávania, ktoré sa plánuje uskutočniť. Okrem toho Rumunsko a Ford poskytli podrobné vysvetlenie, pokiaľ ide o predpoklady a prognózy nákladov zdôrazňujúc nároky podľa kategórií oprávnených výdavkov, a to pre všeobecnú aj špecifickú časť ďalšieho vzdelávania. Komisia tiež pripomína, že boli predložené podrobné vysvetlenia týkajúce sa približného počtu zamestnancov, ktorým je určený každý osobitný vzdelávací kurz (rozlišovanie medzi súčasnými a budúcimi zamestnancami a poskytnutie samostatných odhadov na ďalšie roky vykonávania programu), a v úzkom vzťahu odhadovaného počtu vzdelávacích dní/hodín, ktoré sa majú poskytnúť v rámci vzdelávacieho kurzu, podľa bloku vzdelávania a podľa roku vykonávania programu. Rumunsko tiež preukazuje, že na účely tohto projektu sa uplatnili maximálne intenzity pomoci 50 % v prípade všeobecného vzdelávania a 25 % v prípade špecifického vzdelávania. Maximálna intenzita pomoci uplatňovaná v prípade oprávneného všeobecného vzdelávania je teda nižšia, ako maximálna intenzita pomoci povolená článkom 39 ods. 2 písm. a) GBER. Rumunsko okrem toho preukazuje, že príjemca v skutočnosti obmedzil výšku pomoci na 57 miliónov EUR, hoci pri uplatnení menej zhovievavých maximálnych intenzít pomoci v nariadení (ES) č. 68/2001 na odhadované oprávnené náklady by projekt spĺňal podmienky na 76,96 milióna EUR pomoci na podporu všeobecného vzdelávania a na 0,47 milióna EUR pomoci na podporu špecifického vzdelávania.

(94) V rozhodnutí o začatí konania Komisia položila otázku, či (aspoň časti) navrhnutej pomoci na podporu vzdelávania v skutočnosti nekompenzujú nehmotné regionálne znevýhodnenia vo forme chýbajúcich zručností, ktoré už boli kompenzované regionálnou pomocou vo výške 143 miliónov EUR schválenou Komisiou v apríli 2008 na investovanie v závode Ford Craiova ([44]).

(95) Táto otázka je spojená s otázkou súladu s kumuláciou pravidiel stanovených v článku 7 GBER. Podľa odseku 3 tohto článku by sa pomoc na podporu vzdelávania nemala kumulovať so žiadnou inou pomocou, pokiaľ ide o rovnaké – čiastočne alebo úplne sa prelínajúce – oprávnené náklady, ak by takáto kumulácia viedla k presiahnutiu maximálneho stropu intenzity pomoci platného podľa článku 39 GBER.

(96) Rumunsko preukázalo, že oznámená pomoc na podporu vzdelávania a predtým udelená regionálna pomoc nepokrývajú prelínajúce sa oprávnené náklady. Regionálna pomoc schválená v apríli 2008 sa týkala oprávnených počiatočných investičných výdavkov (stroje, zariadenie, budovy) v súlade s bodom 4.2 usmernení o regionálnej pomoci z roku 2006 ([45]). V tomto prípade oznámené oprávnené výdavky sa týkajú úplne odlišných kategórií výdavkov: osobné náklady školiteľov, cestovné výdavky školiteľov a účastníkov vzdelávania, materiál a dodávky, odpisy materiálov a nástrojov používaných na vzdelávanie, usmernenie a poradenstvo, náhrada miezd účastníkov vzdelávania, ktorá sa týka výlučne času stráveného na školení. Komisia konštatuje, že Rumunsko odôvodnilo rozlišovanie medzi oprávnenými nákladmi hradenými

([44]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

([45]) Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 (Ú. v. EÚ C 54, 4.3.2006, s. 13).

z poskytnutej regionálnej pomoci a oprávnenými nákladmi hradenými z pomoci na podporu vzdelávania navrhnutej pre závod v Craiove.

(97) Iným spôsobom, ako preskúmať ten istý problém, je položiť otázku, či pomoc na podporu vzdelávania je ako taká odôvodnená do tej miery, že by kompenzovala nehmotné regionálne znevýhodnenie, ktoré už bolo kompenzované regionálnou pomocou. Rumunsko odpovedá na túto otázku tým, že zdôrazňuje, že opatrenia regionálnej pomoci a pomoci na podporu vzdelávania majú odlišné ciele a pokrývajú odlišné oprávnené náklady. Cieľom regionálnej pomoci je stimulovať investovanie v znevýhodnených regiónoch Únie, zatiaľ čo cieľom pomoci na podporu vzdelávania je napraviť nedostatočné investovanie do vzdelávania. Z regionálnej pomoci má prospech predovšetkým prijímajúca spoločnosť, zatiaľ čo v prípade pomoci na podporu vzdelávania, najmä ak je spojená so všeobecným vzdelávaním, majú prospech najmä zamestnanci a až potom druhotne spoločnosť. Rumunsko tiež zdôrazňuje, že pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci nezakazujú kumulovať regionálnu pomoc a pomoc na podporu vzdelávania v prípade tej istej spoločnosti. Okrem toho, keďže Rumunsko právom uvádza, že ak by sa spoločnostiam, ktoré dostali regionálnu pomoc, neumožnilo dostať pomoc na podporu vzdelávania, najviac znevýhodnené regióny Únie by boli *de facto* diskriminované tým, že by boli zbavené možnosti získať pomoc na podporu vzdelávania.

(98) Vychádzajúc zo zistení uvedených v odseku 94 Komisia dospela k záveru, že na základe predložených informácií možno usudzovať, že sú splnené podmienky proporcionality vyplývajúce z článku 39 ods. 2 GBER (v ktorom sú stanovené platné intenzity pomoci), článku 39 ods. 4 GBER (v ktorom sú vymedzené kategórie oprávnených nákladov, ktoré sa môžu zahrnúť do výpočtu) a bodu 16 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Najmä pokiaľ ide o náklady na mzdy školiteľov, zohľadnili sa iba tie náklady, ktoré sú spojené s časom stráveným na vzdelávanie, v súlade s podmienkami vyplývajúcimi z článku 39 ods. 4 písm. f) GBER.

(99) Komisia však musí podotknúť, že dôkazy súvisiace s proporcionalitou týkajúce sa zabezpečenia obmedzenia pomoci na nevyhnutné minimum, ktoré boli predložené v tomto prípade, pozostávajú takmer výlučne z odhadov budúcich nákladov a prognóz budúcej akcie. Je to tak, napríklad, v prípade celkového počtu zamestnancov, na ktorý sa má vzťahovať navrhnutý projekt vzdelávania, ktorý zahŕňa odhady celkového počtu 9 000 pracovníkov do roku 2012. Podobné odôvodnenie sa týka odhadov oprávnených nákladov podľa kategórií výdavkov podľa článku 39 ods. 4 GBER. Komisia uznáva, že na účely projektu vzdelávania takej veľkosti, ako v tomto prípade, ktorý je navrhnutý tak, aby zahŕňal 9 000 pracovníkov a viac ako 269 rôznych kurzov, ktoré sa majú uskutočniť počas päťročného obdobia, je odôvodnené uznať, že oprávnené náklady považované za nevyhnutné môžu byť iba odhadmi odvodenými z podobných výdavkov, ktoré sa vynaložili v minulosti (v súvislosti s projektmi vzdelávania poskytnutými na iných miestach spoločnosti) a zohľadňujúc prognózy a odhady reálnych nákladov pre Rumunsko (pozri odôvodnenie 20). Nie je však možné *a priori* vylúčiť, že by náklady, ktoré sa skutočne vynaložia, mohli byť prípadne nižšie, ako predpokladané náklady. Preto je nevyhnutné zaviesť ďalšie opatrenia na zabezpečenie súladu so zásadou proporcionality počas vykonávania projektu. Táto otázka sa rieši prostredníctvom podmienok stanovených v článku 2 rozhodnutia.

Narušenie hospodárskej súťaže

(100) Podľa bodu 17 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 by Komisia mala dôkladne posúdiť potenciálne narušujúce účinky pomoci v prípadoch, kedy by navrhnutá pomoc mohla viesť k značnej zmene správania príjemcu pomoci, ktoré môže narušiť hospodársku súťaž. Narušujúci potenciál pomoci sa môže líšiť v závislosti od charakteristík pomoci a dotknutého trhu (dotknutých trhov).

(101) Komisia pripomína, že navrhnutá pomoc je takmer výlučne spojená so všeobecným vzdelávaním, v prípade ktorého sa vzhľadom na jeho povahu predpokladá, že budú mať z neho prospech predovšetkým samotní zamestnanci a iba druhotne príjemca (hoci príjemca získa výhody spojené s tým, že má k dispozícii pracovníkov s vyššou kvalifikáciou). Preto by sa mohlo tvrdiť, že pomoc nemá značný vplyv v zmysle kvality, množstva výroby alebo stanovenia cien – také účinky, pri ktorých sa uprednostňuje príjemca na úkor jeho konkurentov. Narušujúce účinky pomoci by sa okrem toho mali obmedziť aj súladom so zásadou proporcionality.

(102) Podľa bodu 18 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009 sú však ukazovateľmi pravdepodobnosti a rozsahu narušenia hospodárskej súťaže selektivita pomoci, veľkosť pomoci a trvanie podporovaného programu. Navrhnutá pomoc je selektívna (zahŕňa individuálnu *ad hoc* podporu veľkej spoločnosti), výška pomoci je neobvykle vysoká (57 miliónov EUR) a podporovaný program vzdelávania je rozložený na päťročné obdobie (ktoré sa viac-menej zhoduje s obdobím začatia dvoch nových výrobných projektov).

(103) Komisia má obavy, najmä pokiaľ ide o vplyv neobvykle vysokej celkovej sumy navrhnutej pomoci, t. j. 57 miliónov EUR. Pomoc v takej výške, najmä ak by sa celá suma mala zaplatiť priamo príjemcovi, by mala podobné narušujúce účinky ako sú účinky v prípade priameho hotovostného grantu. V tomto prípade by príjemca okrem pokrytia nákladov na prebiehajúci program vzdelávania mohol prinajmenšom v počiatočných štádiách vykonávania programu disponovať sumou aj na iné prevádzkové účely.

(104) Ďalšiu obavu vyvoláva možná finančná výhoda, ktorú by príjemca mohol získať v dôsledku toho, že pomoc na podporu vzdelávania by čiastočne pokrývala náhradu miezd zamestnancov, pokiaľ ide o čas strávený po ďalšej „oprávnenej“ časti vzdelávania. Podľa informácií, ktoré predložilo Rumunsko a Ford, by navrhnutý projekt vzdelávania zahŕňal celkove priemerný počet 111 školiacich dní na zamestnanca (t. j. v priemere 22,2 školiacich dní za rok), ktoré zahŕňajú (neoprávnenú) časť špecifickú pre spoločnosť a ďalšiu „oprávnenú“ časť programu.

(105) Aby Komisia posúdila narušujúci potenciál navrhnutej pomoci, musí zohľadniť aj charakteristiky odvetvia a štruktúru trhu(trhov), ktoré sa týkajú podporovaného projektu vzdelávania. Aby sa preskúmali tieto aspekty, Komisia čerpá z relevantného trhu s výrobkami, relevantného geografického trhu a analýzy podielu na trhu, ktorú vykonala Komisia v roku 2008 na účely posúdenia regionálnej pomoci určenej spoločnosti Ford Craiova ([46]), ktorej závery sú v rozpore s nedávnymi údajmi o predaji vozidiel získanými od poradenskej spoločnosti Global Insight ([47]) a ktoré sa vysvetľujú na základe nedávnych informácií týkajúcich sa miery využitia kapacity v priemysle.

(106) Príjemca pomoci na podporu vzdelávania je veľká spoločnosť v odvetví výroby motorových vozidiel. Ford bude vyrábať v závode v Craiove dva nové typy vozidiel: B-MAV, malé multifunkčné vozidlo vytvorené na platforme, ktorú spoločnosť Ford označila ako platformu patriacu medzi osobné vozidlá segmentu B, a ISV, malé úžitkové vozidlo, ktoré sa môže používať na osobné a komerčné prepravné účely, ktoré je vytvorené na platforme, ktorú spoločnosť Ford označuje ako platformu patriacu medzi osobné vozidlá segmentu C. Od roku 2011 bude závod v Craiove vyrábať aj nový model motorov s nízkymi emisiami CO_2, ktoré sa majú montovať takmer výlučne do vozidiel Ford.

(107) V rozhodnutí o regionálnej pomoci z apríla 2008 Komisia dospela k záveru, že keďže sú motory prechodnými výrobkami, ktoré sa majú montovať do vozidiel Ford, relevantný výrobok a geografické trhy s motormi sú rovnaké ako tie, ktoré sú vymedzené ako konečné výrobky (vozidlá). Pokiaľ ide o relevantný výrobok a geografické trhy pre vozidlá B-MAV a IVS, Komisia v dôsledku existencie rôznych systémov na klasifikovanie relevantných segmentov vozidiel zohľadnila odlišné definície alternatívneho trhu s výrobkami. Vozidlá vyrábané v závode v Craiove sa budú predávať predovšetkým na trhoch EÚ a EHP, ale spoločnosť má v úmysle vyvážať ich časom aj do iných miest na celom svete. Komisia odhadla podiely na relevantnom trhu počas obdobia rokov 2007 – 2012 na úrovni v EHP a na celosvetovej úrovni a dospela k záveru, že najvyšší možný podiel na relevantnom trhu, ktorý dosiahla spoločnosť Ford, bol 16,8 % na úrovni EHP v roku 2007, s tendenciou postupného mierneho znižovania do roku 2013. Spoločnosťami, ktoré vyrábajú vozidlá s veľmi podobnými vlastnosťami ako vozidlá B-MAV a IVS, sú Renault a Opel v prípade B-MAV a Renault, Citroen, Fiat a Volkswagen prípade IVS.

(108) Európske automobilové odvetvie sa ako celok vyznačuje nadmernou kapacitou výroby – napríklad, v roku 2007, ktorý sa považoval za dobrý rok predaja áut v Európe, uviedli výrobcovia na trh o 4 milióny áut viac ako sa mohlo predať na trhu ([48]). ACEA (Európske združenie výrobcov áut) uvádza, že registrácie nových ľahkých komerčných vozidiel do 3,5 t v Európe sa medzi júlom 2008 a júlom 2009 znížili o 31,4 % ([49]).

(109) Komisia je toho názoru, že charakteristiky odvetvia (v podstate nadmerná kapacita) a relevantných trhov (intenzívna hospodárska súťaž medzi niekoľkými veľkými výrobcami) poukazujú na to, že pomoc má jasný potenciál narušiť hospodársku súťaž. Tieto úvahy sa však musia vyvážiť vzhľadom na potrebu podporiť budúce investovanie potrebné na zabezpečenie dlhodobej životaschopnosti európskeho odvetvia motorových vozidiel ako celku. Komisia vo svojom oznámení „Reakcia na krízu v európskom automobilovom priemysle“ ([50]) uviedla široké spektrum opatrení pomoci, ktoré majú pomôcť odvetviu v rámci súčasnej krízy, vrátane pomoci na podporu vzdelávania. Okrem toho je nevyhnutné pripomenúť, že hoci je pomoc v absolútnom vyjadrení veľká, predstavuje iba približne jednu tretinu celkového finančného záväzku vzdelávať zamestnancov v závode v Craiove. Tieto obavy preto nie sú sami o sebe dostatočným dôvodom na odmietnutie pomoci. Svedčia však o tom, že je nevyhnutné zaviesť určité podmienky týkajúce sa platby pomoci, aby sa zabezpečilo, že pomoc neposkytne spoločnosti Ford nadmernú krátkodobú likviditu. Tento problém je vyriešený prostredníctvom podmienok vzťahujúcich sa na vykonávanie programu, ktoré sú stanovené v článku 2 v záverečnom oddiele rozhodnutia.

Vyváženie pozitívnych a negatívnych účinkov pomoci

(110) Komisia dospela k záveru, že pozitívne účinky navrhnutej pomoci, pokiaľ ide o i) prinútenie príjemcu pomoci, aby poskytol ďalšie všeobecné vzdelávanie, ktoré bude mať pravdepodobne pozitívne vedľajšie účinky na hospodárstvo a spoločnosť, a to najmä na úrovni podporovaného regiónu podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ, ii) primeranosť pomoci ako politického nástroja a iii) jej stimulačný účinok, boli uspokojivo preukázané. Komisia má aj naďalej určité obavy, pokiaľ ide o proporcionalitu pomoci navrhnutej na základe odhadov budúcich nákladov a prognóz budúcej akcie, dospela však k záveru, že dôkazy *ex ante* o proporcionalite predložené

([46]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4, body 70 – 129.

([47]) Údaje od spoločnosti Global Insight z októbra 2009, ktoré získali útvary Komisie. Pozri http://www.ihsglobalinsight.com

([48]) Pozri The Economist zo 17. septembra 2009, „Small Isn't Beautiful“ (Malý nie je pekný), citujúc odhady spoločnosti PWC, pokiaľ ide o nadmernú kapacitu v európskom automobilovom priemysle v období rokov 2005 – 2010.

([49]) Pozri tlačovú správu ACEA z 24. septembra 2009, *Registrácie nových komerčných vozidiel v júli a auguste 2009, krajiny EÚ a EZVO*, k dispozícii na adrese: http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/commercial_vehicles_registrations_down_374_eight_months_into_2009

([50]) Oznámenie Komisie z 25. februára 2009, znenie je k dispozícii na adrese: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri = COM:2009:0104:FIN:EN:PDF

v tomto prípade sú prijateľné. Pokiaľ ide o negatívne účinky pomoci spojené s jej potenciálom narušiť hospodársku súťaž, Komisia vyjadruje obavy týkajúce sa najmä vplyvu individuálnej pomoci tejto veľkosti, okrem iného vzhľadom na charakteristiky odvetvia a relevantných trhov. Komisia je však toho názoru, že tieto obavy týkajúce sa proporcionality a narušujúcich vplyvov možno rozptýliť prostredníctvom dodržania určitých podmienok týkajúcich sa vykonávania podporovaného programu, ktoré majú zabezpečiť, aby sa pomoc platila iba v spätných pravidelných splátkach po tom, ako spoločnosť Ford predloží dôkazy o skutočne vzniknutých nákladoch. Komisia preto dospela k záveru, že pozitívne účinky navrhnutej pomoci presahujú potenciálne negatívne účinky spôsobené touto pomocou. Touto celkovou pozitívnou rovnováhou sa odôvodňuje povolenie pomoci ako pomoci zlučiteľnej so ZFEÚ podľa článku 107 ods. 3 písm. c).

Kumulácia pomoci

(111) Touto otázkou sa zaoberajú odôvodnenia 96 – 97 rozhodnutia. Komisia dospela k záveru, že navrhnutá pomoc spĺňa požiadavky týkajúce sa kumulácie pomoci vyplývajúce z článku 7 GBER.

Zásada Deggendorf

(112) Z hľadiska dokumentácie, ktorú predložilo Rumunsko, aby preukázalo, že spoločnosť Ford vrátila nezlučiteľnú pomoc na privatizáciu vo výške 27 miliónov EUR a získaný úrok 27. júna 2008, Komisia dospela k záveru, že navrhnutá pomoc spĺňa takzvanú zásadu Deggendorf.

7. **ZÁVER**

(113) Komisia konštatuje, že opatrenie pomoci na podporu vzdelávania oznámené Rumunskom v prospech spoločnosti Ford Romania SA so sídlom v Craiove, ktoré pozostáva z pomoci v celkovej výške 57 miliónov EUR vo forme podpory päťročného programu vzdelávania určeného pre celkový počet 9 000 zamestnancov v závode v Craiove, je zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

(114) Z hľadiska obáv týkajúcich sa proporcionality a potenciálne narušujúcich vplyvov pomoci, ktoré sú vyjadrené v odôvodneniach 99, 109 a 110 tohto rozhodnutia, Komisia povoľuje ako nevyhnutné a odôvodnené prijatie pozitívneho rozhodnutia s podmienkami podľa článku 7 ods. 4 procesného nariadenia ([51]). Tieto podmienky majú zabezpečiť proporcionalitu počas vykonávania projektu (tým, že zabezpečia, aby sa výška pomoci prísne obmedzila na pokrytie oprávnených výdavkov, ktoré sa skutočne vynaložili), obmedziť narušujúci potenciál priamej platby celej sumy pomoci a posilniť prenosnosť zručností, ktoré zamestnanci získali prostredníctvom vzdelávania.

([51]) Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

(115) Okrem toho tak, ako navrhlo aj Rumunsko vo svojom podaní z 9. júla 2009 ([52]), by sa v osobitnom rumunskom legislatívnom akte mali stanoviť pravidlá a podmienky platby pomoci.

(116) Na základe týchto úvah Komisia týmto

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pomoc, ktorú Rumunsko plánuje poskytnúť spoločnosti Ford Romania SA so sídlom v Craiove vo výške 57 miliónov EUR je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak sa splnia podmienky uvedené v článku 2.

Článok 2

1. Pomoc sa vypláca v pravidelných *ex post* splátkach v intervaloch, ktorých dĺžka by sa mala stanoviť v dohode medzi rumunským udeľujúcim orgánom a príjemcom, nemala by však v žiadnom prípade presiahnuť jeden rok. Celková suma pravidelných platieb zodpovedá skutočne vzniknutým nákladom, ktoré vykázal príjemca rumunskému udeľujúcemu orgánu.

2. Rumunské orgány informujú Rumunskú radu pre hospodársku súťaž, ktorá je poverená monitorovaním vykonávania tohto opatrenia pomoci, a príslušné útvary Komisie o podmienkach dosiahnutej dohody, pokiaľ ide o dĺžku intervalov *ex post* platieb.

3. Na konci každého roka vykonávania vzdelávacieho programu príjemca predloží rumunskému monitorovaciemu orgánu a Komisii podrobné správy týkajúce sa realizácie programu a nákladov, ktoré vznikli počas vykazovaného obdobia, ktoré skontroloval nezávislý audítor. Správy o realizácii programu obsahujú podrobné informácie o vynaložených výdavkoch a poskytnutom vzdelávaní. V správach sú oprávnené výdavky pre každý blok vzdelávania rozdelené podľa kategórií, ako je vymedzené v článku 39 ods. 4 GBER. Vo výročných správach o realizácii programu sa uvádzajú aj vzdelávacie kurzy poskytované v rámci každého bloku počas vykazovaného obdobia, počet zamestnancov, ktorí sa zúčastnili kurzov, rozdelený podľa kategórie zamestnancov, celkový počet školiacich dní/hodín poskytnutých vzdelávacím kurzom a blokom a celkový počet zamestnancov spoločnosti na konci každého roka realizácie programu (počet zamestnancov). Nezávislý audítor sa vyberá na základe

([52]) Pozri odôvodnenie 21.

vzájomnej dohody medzi príjemcom a rumunským monitorovacím orgánom.

4. Platby splátok v nasledujúcich rokoch realizácie programu sú podmienené schválením výročných správ z realizácie programu rumunským monitorovacím orgánom a Komisiou do šiestich týždňov odo dňa, kedy sa predložená správa považuje za úplnú. V prípade, že tento orgán a Komisia nepredložia námietky v stanovenej lehote, považuje sa to za tiché schválenie správ o realizácii programu.

5. Príjemca vydá každému zamestnancovi, ktorý sa zúčastní programu vzdelávania, osvedčenie o účasti, buď na konci programu alebo každý rok (podľa toho, čo je vhodnejšie), na ktorom budú uvedené absolvované kurzy a počet školiacich dní/hodín absolvovaných počas kurzu. Takéto osvedčenia o účasti by sa mali v každom prípade vydať na žiadosť zamestnanca, ak zamestnanec formálne predložil žiadosť o odchod zo spoločnosti. Osvedčenia o účasti takýmto spôsobom posilňujú prenosnosť zručností získaných prostredníctvom poskytnutého vzdelávania.

6. Rumunské orgány transponujú podmienky uvedené v pododsekoch 1– 5 do legislatívneho aktu, ktorým sa upravuje vykonávanie vzdelávacieho programu. Okrem vyjadrenia uvedených podmienok sa v legislatívnom akte stanovia osobitné podmienky zaručujúce vrátenie súm pomoci, ktoré sa uhradili v predchádzajúcich pravidelných splátkach, v prípade ktorých sa zistí, že presahujú výdavky skutočne vynaložené a/alebo presahujú intenzity pomoci, na základe ktorých bola pomoc schválená ako pomoc na podporu „všeobecného“ alebo „špecifického“ vzdelávania, ktoré sa má poskytnúť. V tomto legislatívnom akte sa stanoví aj povinnosť príjemcu vylúčiť z vykazovaných oprávnených nákladov náklady, ktoré by sa prípadne vrátili v dôsledku využitia zručností, ktoré zamestnanci získali prostredníctvom vzdelávania, v zmysle posledného odseku bodu 16 oznámenia o pomoci na podporu vzdelávania z roku 2009. Tento legislatívny akt sa čo najskôr oznámi Komisii. Pomoc sa nemôže uskutočniť pred prijatím tohto aktu.

7. Komisia vyzýva zástupcov zamestnancov v závode Ford Craiova, aby na konci každého roka vykonávania vzdelávacieho programu predložili písomné pripomienky k obsahu vzdelávacích kurzov, ktoré sa uskutočnili, a k účasti na kurzoch (pokiaľ ide o počet zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na vzdelávaní, a čas strávený na školeniach).

Článok 3

Rumunsko informuje Komisiu do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia o opatreniach prijatých s cieľom splniť uvedené rozhodnutie.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Rumunsku.

V Bruseli 2. decembra 2009

Za Komisiu

Neelie KROES

členka Komisie